

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

22 januari 2001

ONTWERP VAN DECREET

**betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties
in het secundair onderwijs**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	13
Vlaamse Onderwijsraad	21
Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	33
Advies van de Raad van State	43
Ontwerp van decreet	61

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Inleiding

1.1. Decretale ontwikkelingen sedert de staatsher- vorming van 1988

Een aantal maatschappelijke ontwikkelingen leiden ertoe dat de positie en de rol van het onderwijs geregeld moeten worden gherdefinieerd. Enerzijds ondervindt het onderwijs de concurrentie van verschillende aanbieders van kennis en informatie. Anderzijds verwacht men van het onderwijs dat het steeds meer en diverse taken opneemt die tot hertoe grotendeels buiten het onderwijs stonden. Om hieraan tegemoet te komen besliste de Vlaamse overheid na de grondwetsherziening van 1 januari 1989 aan een eigen kwaliteitsbeleid ten aanzien van het onderwijs vorm te geven.

Het onderwijslandschap werd toen hertekend door middel van een aantal belangrijke beslissingen.

- Grondwetsherziening

Op 1 januari 1989 krijgt de Vlaamse Gemeenschap in uitvoering van de derde fase van de staatsher-
vorming de volle bevoegdheid om een eigen onderwijsbeleid uit te tekenen. Deze bevoegdheid omvat het hele onderwijs, behalve het begin en het einde van de leerplicht, de minimale voorwaarden voor het uitreiken van diploma's en de pensioenregeling.

- Gemeenschapsonderwijs

Eveneens op 1 januari 1989 treedt de minister, in uitvoering van het decreet van 19 december 1989 betreffende de Autonome Raad van het Gemeenschapsonderwijs (ARGO), niet langer meer op als Inrichtende macht van het Gemeenschapsonderwijs (voorheen Rijksonderwijs). Deze taak wordt overgenomen door de Autonome Raad van het Gemeenschapsonderwijs. Het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs betekent een verdere evolutie in de richting van decentralisering en responsabilisering in het Gemeenschapsonderwijs.

- Het decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten

Het decreet van 17 juli definieert de bevoegdheden van de pedagogische begeleidingsdiensten, de inspectie en de Dienst voor Onderwijsontwikkeling.

Pedagogische begeleidingsdiensten werden opgericht, ressorterend onder de onderwijskoepels. De scholen kunnen bij de begeleiders van hun net advies en ondersteuning vragen om hun pedagogisch project te realiseren. De inspectie maakt deel uit van het Departement Onderwijs en oefent controle uit op alle scholen in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap. Door hetzelfde decreet wordt tevens de Dienst voor Onderwijsontwikkeling opgericht met als voornaamste opdracht eindtermen te ontwerpen, evenals de instrumenten om ze te evalueren.

- Het decreet van 24 juli 1996 tot bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het secundair onderwijs

Het decreet van 24 juli 1996 over de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor de eerste graad voor het gewoon secundair onderwijs herzielt een gedeelte van het decreet van 17 juli 1991.

Het decreet van 17 juli 1991 belast de Dienst voor Onderwijsontwikkeling onder meer met de opdracht voor het formuleren van voorstellen inzake eindtermen.

Eindtermen in dit decreet zijn doelen die de onderwijsoverheid als maatschappelijk minimum beschouwt voor alle leerlingen. Ze gelden voor alle scholen en worden geformuleerd voor het gewoon kleuter- en lager onderwijs, voor de verschillende graden van het gewoon secundair onderwijs en voor het buitengewoon basis- en secundair onderwijs.

Ze worden ontwikkeld op initiatief van de overheid, geadviseerd door de VLOR, goedgekeurd door de Vlaamse regering en bij decreet bekrachtigd door het Vlaams Parlement. De eindtermen worden nadien herkenbaar opgenomen in de leerplannen van de onderwijsverstrekkers.

Zodra men begon met de concrete formulering van de eindtermen werd duidelijk dat eenvormigheid

in de te bereiken minimumdoelstellingen niet zonder meer voor alle leerlingen mogelijk was. Met name in het buitengewoon onderwijs en bij sommige groepen in het gewoon secundair onderwijs (eerste leerjaar B en het beroepsvoorbereidend leerjaar), waar leerlingen erg specifieke kenmerken vertonen, dient men uitdrukkelijk rekening te houden met de mogelijkheden van deze leerlingen om die dan zo ver mogelijk te ontwikkelen ; zonder ervan uit te gaan dat de doelen zullen worden bereikt. De minimumdoelen voor deze leerlingen worden daarom in het decreet van 24 juli 1996 ontwikkelingsdoelen genoemd.

Een andere belangrijke evolutie in het decreet van 1996 betreft de opdeling van eindtermen en ontwikkelingsdoelen in zogenaamde vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

De vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen voegen waardevolle inhoud en doelen toe die anders tussen de mazen van het net van de vakken dreigen weg te glijden. Ze bieden bovendien de mogelijkheid meer samenhang en evenwicht in het onderwijsaanbod te realiseren.

Het decreet preciseert voorts in de memorie van toelichting de bevoegdheid van de inspectie. Het maakt duidelijk hoe de controle op de vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen gebeurt. Het moet worden samengelezen met het Decreet van 17 juli 1991, zoals gewijzigd, betreffende de inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten.

1.2. Tendensen

De hierboven beschreven ontwikkeling in de regelgeving wijst op drie belangrijke tendensen.

- De overheid geeft aan scholen, scholengroepen en scholengemeenschappen een grotere autonomie voor wat het beheer en de organisatie van het onderwijs betreft. Ze streeft tegelijkertijd naar meer duidelijkheid over de inhoud van het onderwijs. De toenemende autonomie van de scholen is gekoppeld aan een verantwoording via het opleggen van eindtermen en ontwikkelingsdoelen.
- De overheid neemt haar verantwoordelijkheid op als stimulator en bewaker van een minimum kwaliteit van het onderwijs. De organisatie van de inspectie en de begeleiding en de oprichting van de Dienst voor Onderwijsontwikkeling zijn daarvan concretisering.

- De overheid kiest in dit hele concept duidelijk voor een open beleid via raadpleging en responsabilisering van alle betrokkenen.

In de afbakening van de maatschappelijke opdracht van het onderwijs bekleden de eindtermen en ontwikkelingsdoelen een sleutelpositie. Binnen de context van de vrijheid van onderwijs kan de overheid minimumdoelen formuleren omtrent de vakgebonden en vakoverschrijdende inhoud van het onderwijs op voorwaarde dat er over deze minima een maatschappelijke consensus bestaat vanuit democratische waarden van de samenleving en vanuit de eisen die een moderne maatschappij stelt. De eindtermen en ontwikkelingsdoelen vertolken derhalve maatschappelijk vooropgestelde doelen die het onderwijs moet nastreven. Daarnaast zijn eindtermen en ontwikkelingsdoelen ook de weergave van een door het parlement gelegitimeerde opvatting over kwaliteit en kwaliteitsbewaking.

Als essentiële voorwaarden voor erkenning en subsidiëring/financiering worden de eindtermen en ontwikkelingsdoelen ter bekrachtiging voorgelegd aan het Vlaams parlement. Dit volgt uit het grondwettelijk legaliteitsbeginsel, vastgelegd in artikel 24, § 5, Grondwet.

1.3. *Stand van zaken decretaal vastgelegde eindtermen, ontwikkelingsdoelen*

De eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het gewoon onderwijs – kleuteronderwijs/lager onderwijs¹ en eerste graad van het secundair onderwijs² – zijn door het Vlaams Parlement goedgekeurd en decretaal vastgelegd respectievelijk op 15 juli 1997 en op 24 juli 1996.

Voor het buitengewoon lager onderwijs werden de ontwikkelingsdoelen *type 2*³ door het Vlaams Parlement bekrachtigd en decretaal vastgelegd op 2 maart 1999.

1 Besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van het gewoon basisonderwijs - Decreet 15 juli 1997 betreffende het basisonderwijs

2 Besluit van de Vlaamse regering van 20 juni 1996 tot bepaling van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs - Decreet van 24 juli 1996 tot bekrachtiging van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs

3 Besluit van de Vlaamse regering van 1 december 1998 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 2 - Decreet van 2 maart 1999 tot bekrachtiging van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 2

Voor het volwassenenonderwijs⁴ is sinds 1 september 1999 een nieuw decreet van kracht. Het decreet realiseert een maximaal parallellisme met het voltijds secundair onderwijs. Dit betekent enerzijds een maximale coördinatie inzake studiegebieden, opleidingen en modules (de opleidingenstructuur), anderzijds dezelfde onderwijsvormen en onderwijsniveaus. Dit parallellisme moet het mogelijk maken vanuit het secundair onderwijs gemakkelijk aan te sluiten bij het deeltijds volwassenenonderwijs; het laat tevens toe (deel)certificaten, getuigschriften en diploma's te situeren. Voor het vergelijkbare aanbod (secundair onderwijs) gelden dan ook dezelfde eindtermen als in het voltijds secundair onderwijs. Dit laat op dit ogenblik reeds toe het tweedekansonderwijs nauw te laten aansluiten bij het algemeen secundair onderwijs.

In de inhouden van de vernieuwde lerarenopleiding⁵ staat de verruimde professionaliteitsopvatting van de leraren centraal en wordt rekening gehouden met de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van het betreffende niveau.

2. Begrippenkader gewoon secundair onderwijs – tweede en derde graad

Opleidingen in het secundair onderwijs zijn in hoofdzaak opgebouwd rond het onderscheid tussen basisvorming en specifiek gedeelte van de opleiding. Elke opleiding in de tweede en derde graad secundair onderwijs bestaat dus enerzijds uit de decretale basisvorming zoals ze wordt beschreven in het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II en uit een specifiek gedeelte.

De basisvorming bevat die vakken waarvan de decreetgever oordeelt dat ze door iedere leerling, ongeacht de inrichtende macht of de school, moeten worden gevolgd. In het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II wordt aangeduid uit welke vakken de basisvorming in de respectieve graden of leerjaren bestaat.

De decretale basisvorming wordt ingekleurd vanuit de noodzakelijke bagage die nodig is om te functioneren in de samenleving en als individu en vanuit een aantal doorstroomeisen voor het vervolgonderwijs. Deze minimumdoelen worden eindtermen genoemd.

Die basisvorming wordt aangevuld met het specifiek gedeelte, dat de opleidingen van elkaar onderscheidt.

Het specifiek gedeelte van de opleiding wordt ingevuld vanuit de eigenheid van de beroepsgerichte vorming of van de doorstroming naar vervolgonderwijs. Het is dan ook sterk gedifferentieerd en afgestemd op de eigenheid van de opleiding.

De maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van dit specifiek gedeelte van een opleiding, zijn van een andere aard. In dit gedeelte van de opleiding verwerft de leerling specifieke competenties die hem of haar moeten toelaten ofwel een vervolgopleiding aan te vatten, ofwel om een beroep uit te oefenen. Anders dan bij de basisvorming is het dan ook meer dan een strikte onderwijsbevoegdheid om de maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van het specifiek gedeelte van de opleiding vast te leggen. De verwachtingen voor het specifiek gedeelte bij beroepsgerichte opleidingen kunnen alleen uitgewerkt worden door instellingen en organisaties die de beroepssectoren vertegenwoordigen.

De doelen voor het specifiek gedeelte worden basiscompetenties genoemd.

3. Themadecreet

Op dit ogenblik zijn de eindtermen en ontwikkelingsdoelen secundair onderwijs verankerd in de schoolpactwet. Het is denkbaar ook de basiscompetenties in de schoolpactwet in te voegen. Dit is echter zeer moeilijk te verzoenen met het streven naar regelduidelijkheid.⁶ Er bestaat geen nood om nieuwe concepten van onderwijsrecht in de schoolpactwet in te lassen, terwijl deze een structuur heeft die gestoeld is op de situatie van veertig jaar terug.

De regering opteert er integendeel voor de inhoudelijke kwaliteitsnormen en bepaalde aspecten van de wijze van ontwikkelen onder te brengen in één aangepast themadecreet op de kwaliteitsnormen in het secundair onderwijs. Daarin worden de bepalingen die reeds werden ingevoegd in de schoolpactwet om de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in te voeren voor de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs, ondergebracht.

⁴ Decreet 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden betreffende het volwassenenonderwijs

⁵ Decreet van 16 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing

⁶ Zie ook regeerakkoord, "Een nieuw project voor Vlaanderen", deel I, hoofdstuk I, I., vereenvoudiging van de wetgeving en klantvriendelijkheid

Bovendien kan in dit decreet de relatie tussen de eindtermen van de basisvorming en de basiscompetenties voor het specifiek gedeelte in de tweede en derde graad worden aangegeven. Ook de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs horen hier thuis.

Hierdoor ontstaat meer duidelijkheid in de regelgeving. Alle belangrijke begrippen die betrekking hebben op de inhoud van het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs staan overzichtelijk bij mekaar geschreven in één gezamenlijk decreet. Bijgevolg hoeft men slechts één bron te raadplegen wanneer men juridische informatie zoekt over de inhoudelijke kwaliteitsnormen voor het secundair onderwijs. Voor alle betrokkenen betekent de nieuwe regelgeving een grotere helderheid.

Het themadecreet sluit qua vormgeving en formulering zo sterk mogelijk aan bij andere decreten zoals het decreet basisonderwijs en het decreet voor het volwassenenonderwijs. Een verdere samenhang zal moeten gerealiseerd worden naar aanleiding van een aanpassing van het decreet volwassenenonderwijs.

In voorliggend decreet worden de volgende begrippen opgenomen : eindtermen, ontwikkelingsdoelen B-stroom, ontwikkelingsdoelen buitengewoon secundair onderwijs, basiscompetenties met inbegrip van profielen, leerplannen en handelingsplannen.

Daarnaast maakt het decreet ook melding van de afwijkingsprocedure, die wordt overgenomen uit de schoolpactwet. Enkel wordt de rol van de VLIR en de Vlorha in de afwijkingsprocedure weggelaten.

4. Eindtermen en ontwikkelingsdoelen

Het is de bedoeling dat de minimumdoelen door zoveel mogelijk leerlingen gehaald worden. De wetgever maakt tot hiertoe niettemin een onderscheid tussen 'nastreven' en 'bereiken'. Zo moeten alle ontwikkelingsdoelen nagestreefd worden wegens de specifieke situatie van de betrokken leerlingen of het remediërend karakter van deze doelen. De effecten van attitudes en van de vakoverschrijdende doelen kunnen moeilijk exact gecontroleerd worden en worden daarom eveneens als na te streven beschouwd. "Bereiken" slaat dus expliciet op de vakgebonden eindtermen in verband met kennis, inzicht en vaardigheden.

Toch is ook hier een nuance op zijn plaats. Daarom wordt in het themadecreet de definitie van eindtermen bijgestuurd. De leidende principes hierbij zijn :

- *Tegemoet komen aan de ontwikkelingen van inclusief onderwijs en zorgverbreding.*

Eindtermen mogen immers geen obstakel vormen voor deze ontwikkelingen in het onderwijs. Ze mogen met andere woorden er niet de oorzaak van zijn dat een te strikte interpretatie van het woord "bereiken" in scholen tot situaties leidt waarbij leerlingen met leerproblemen of met een handicap niet meer adequaat worden opgevangen.

- *De definitie van het basisonderwijs en het secundair onderwijs op mekaar afstemmen.*

Op dit moment zijn eindtermen in het basis- en secundair onderwijs verschillend gedefinieerd. Dat leidt tot verwarring en onduidelijkheid bij leerkrachten en directies over het doel van de eindtermen, wat van hen hieromtrent precies verwacht wordt en over de controle er op door de inspectie.

- Een scheiding voorzien in "Wat zijn eindtermen ?" en "Wat wordt van scholen verwacht m.b.t. de eindtermen ?". Hiermee kunnen een aantal van de bovenstaande misverstanden uit de weg worden geholpen. In de huidige definitie van de schoolpactwet wordt dat onderscheid minder expliciet gemaakt.

De definities uit de schoolpactwet wordt in het themadecreet vervangen door bijgestuurde definities.

Eindtermen zijn minimumdoelen die de overheid noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie. Met minimumdoelen wordt bedoeld : een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes bestemd voor die leerlingenpopulatie.

Eindtermen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.

Vakgebonden eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden moeten worden bereikt door de school met zoveel mogelijk leerlingen. Daarbij worden de schoolcontext en de kenmerken van de leerlingenpopulatie mee in rekening genomen. Het klassiek juridisch onderscheid tussen resultaatsverbintenissen en inspanningsverbintenissen is binnen de context van het onderwijs te ruw. Dit bleek ook uit het advies van de Raad

van State bij het voorontwerp van decreet. De overheid heeft wel degelijk de bedoeling om attitudele eindtermen en eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden niet op dezelfde voet te stellen. Kennis, inzicht en vaardigheden zijn duidelijk meer dwingende doelstellingen dan attitudes. Dit houdt anderzijds niet in dat het bij kennis, inzicht en vaardigheden om een louter inspanningsverplichting gaat. In functie van de schoolcontext en de leerlingenpopulatie zal de overheid oordelen of een school aan haar verplichtingen om deze eindtermen te bereiken heeft voldaan. Indien wordt vastgesteld dat in functie van die elementen de school voldaan heeft aan deze verplichting, ook al heeft niet iedere leerling de eindtermen bereikt, kan men spreken van een soort overmacht, eerder dan van een inspanningsverplichting.

Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de vakgebonden eindtermen met betrekking tot attitudes bij de leerlingen na te streven.

Vakoverschrijdende eindtermen zijn minimumdoelen die onder meer door middel van meerdere vakken of onderwijsprojecten worden gerealiseerd.

Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de vakoverschrijdende eindtermen bij de leerlingen na te streven.

Ontwikkelingsdoelen voor het gewoon secundair onderwijs zijn minimumdoelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie en die de school bij haar leerlingen moet nastreven.

Ontwikkelingsdoelen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.

Vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen zijn minimumdoelen die onder meer door middel van meerdere vakken of onderwijsprojecten worden gerealiseerd.

De opdracht van de inspectie wordt als volgt verder verduidelijkt.

De onderwijsinspectie is bevoegd om na te gaan of de school de nodige inspanningen heeft geleverd om de vakgebonden eindtermen, met uitzondering van de attitudes met zoveel mogelijk leerlingen te bereiken. De inspectie houdt daarbij rekening met de schoolcontext en met de kenmerken van de schoolpopulatie. Ze is eveneens bevoegd om te onderzoeken of de school de nodige inspanningen heeft geleverd om de vakoverschrijdende eindtermen,

de attitudele eindtermen en de ontwikkelingsdoelen na te streven bij de leerlingen.

5. Basiscompetenties

5.1. Definitie

Naar aanleiding van de ontwikkeling van eindtermen voor het specifiek gedeelte van opleidingen (tot hiertoe "specifieke eindtermen" genoemd) kwam de discussie op gang over een andere invulling van specifieke eindtermen en de vervanging van het begrip specifieke eindtermen door basiscompetenties.

Om het verschil tussen de basisvorming en het specifiek gedeelte aan te geven werd gezocht naar een specifieke benaming voor de bijhorende doelen. Het begrip "basiscompetenties" lijkt hier het meest aangewezen. Het sluit immers inhoudelijk in ruime mate aan bij de basiscompetenties van de lerarenopleiding en de basiscompetenties voor het volwassenenonderwijs (OSP). Het huidige begrip 'specifieke eindtermen' zoals vermeld in de schoolpactwetgeving artikel 6bis, § 2, wordt daarom vervangen door dit nieuwe begrip.

Basiscompetenties zijn doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten, en attitudes waarover een leerling beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren. De overheid moest voor de basiscompetenties echter nog vaststellen op welke manier ze tot stand zouden komen en een aangepaste procedure voor bekrachtiging uitwerken.

De onderwijsinspectie heeft een identieke opdracht bij de basiscompetenties als bij de vakgebonden, niet-attitudele eindtermen. De onderwijsinspectie is bevoegd om na te gaan of de school de nodige inspanningen heeft geleverd om de basiscompetenties met zoveel mogelijk leerlingen te bereiken. De inspectie houdt daarbij rekening met de schoolcontext en met de kenmerken van de schoolpopulatie.

5.2. Legaliteitsbeginsel

De regering wil dit principe correct en redelijk toepassen voor de tweede, derde en vierde graad van het secundair onderwijs.

Gelet op het aantal verschillende opleidingen in de hogere graden van het secundair onderwijs, worden de minimumdoelen voor het specifiek gedeelte van de opleiding een zeer uitgebreid pakket. Bovendien is het specifiek gedeelte van opleidingen niet zelden een zeer specialistische aangelegenheid, zeker wanneer het gaat over beroepsgericht secundair onderwijs.

Verder is het in het specifiek gedeelte van opleidingen onjuist om van minimale doelstellingen te spreken, waaraan nog iets kan worden toegevoegd. Zeker in beroepsgerichte vormingen is het minimum wat een leerling bij het beëindigen van een opleiding moet kunnen, gelijk aan datgene wat qua vaardigheden, kennis en attitudes wordt verwacht van een beginnend beroepsbeoefenaar. Zo wordt het 'minimum' een zo goed als volledige weergave van het specifiek gedeelte.

Ten slotte zal het specifiek gedeelte van de opleiding sterker onderhevig zijn aan verandering dan de basisvorming. Veranderingen in het beroepsleven en in vervolgoopleidingen hebben onvermijdelijk hun weerslag in de corresponderende opleidingen.

De regering stelt daarom voor om basiscompetenties te bepalen aan de hand van profielen, voorzover deze bepaald zijn door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. De profielen worden gedefinieerd als conceptuele kaders waarin een geordende opsomming van taken staat die door een ervaren beroepsbeoefenaar worden uitgevoerd en beroepshoudingen die door een beroepsbeoefenaar worden aangenomen. Deze profielen zouden het decretale criterium kunnen vormen waaraan de regering gebonden is bij het vastleggen van de basiscompetenties. De rechtspraak van het Arbitragehof wijst immers uit dat het legaliteitsbeginsel niet verbiedt dat opdrachten aan de regering worden gegeven met betrekking tot essentiële aspecten van het onderwijs qua inrichting, subsidiëring en erkenning, als het criterium duidelijk is en decretaal bepaald is.⁷ De regering is niettemin van oordeel dat het legaliteitsbeginsel zoals het momenteel door het Arbitragehof wordt toegepast weinig ruimte laat om een opdracht te geven aan de regering, en dat het zeer moeilijk is de noodzakelijke decretale criteria te bepalen die dergelijke delegatie werkbaar maken. Daarom wordt geopteerd voor een strikte toepassing van het legaliteitsbeginsel.

5.3 Rol van de SERV

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen heeft bij decreet de opdracht om de leden van de Vlaamse regering te adviseren, wanneer deze leden daarom vragen.⁸ De decreetgever staat in deze aangelegenheid voor het specifieke probleem dat het criterium waaraan de basiscompetenties moeten voldoen, geen strikte onderwijsaangelegenheid is. De maatschappelijke verwachtingen hebben ten dele te maken met verwachtingen vanuit het vervolgonderwijs (universiteiten en hogescholen) en ten dele met verwachtingen vanuit de beroepssectoren waarin afgestudeerden zullen worden tewerkgesteld. De verwachtingen vanuit het vervolgonderwijs zijn wel een onderwijsaangelegenheid. De maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van de beroepsgerichte opleidingen voor het specifiek gedeelte van de opleiding zijn in overwegende mate de verwachtingen van de arbeidsmarkt.

Uiteraard zijn niet alle opleidingen beroepsgericht. De regering acht het evenwel te behoren tot het oordeel van de SERV zelf te bepalen in welke mate voor een bepaalde opleiding een beroepsprofiel moet worden gemaakt. De structuur van ons secundair onderwijs laat niet toe een klare opdeling te maken tussen beroepsgerichte en niet-beroepsgerichte opleidingen. Met name het technisch secundair onderwijs (TSO) bevat heel wat opleidingen die zowel beroepsgericht als doorstroomgericht zijn. Daarom wordt ervoor geopteerd de SERV de mogelijkheid te geven een beroepsprofiel te bepalen.

Om blokkeringen te vermijden wordt, zoals het decreet op de SERV trouwens zelf voorziet, de mogelijkheid voorzien om een zekere termijn in te schrijven waarbinnen de SERV een profiel moet hebben bepaald. Deze termijn zal niet minder dan 6 maanden bedragen.

De SERV heeft de mogelijkheid om zich bij het maken van de profielen te laten bijstaan door andere paritair samengestelde representatieve beroepsorganisaties. Het is namelijk niet uitgesloten dat bepaalde van deze organisaties in bepaalde sectoren een bijdrage kunnen leveren bij het zoeken naar de verwachtingen binnen die sectoren. De SERV blijft echter in alle geval het aanspreekpunt van de Vlaamse regering, en zal in voorkomend geval de bijdrage van andere organisaties duidelijk onderscheiden bij het overmaken van het profiel aan de regering.

⁷ zie o.m. Arbitragehof, arrest nr. 33/92 van 7 mei 1992, arrest nr. 45/94 van 1 juni 1994, arrest nr. 73/96 van 11 december 1996, arrest nr. 127/98 van 3 december 1998

⁸ Artikel 10 van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

De andere procedurestappen blijven uiteraard onverminderd bestaan. De rol van de SERV is een bijkomende procedurestap bij het opmaken van basiscompetenties.

5.4. Omzetting profielen in basiscompetenties

De beroepsprofielen zijn niet rechtstreeks bruikbaar als einddoel voor de eraan gelinkte opleidingen.

Om te beginnen is de link tussen bepaalde beroepen en bepaalde ermee corresponderende opleidingen geen zuivere 1-1-relatie. Vaak leidt één bepaalde opleiding tot verschillende beroepen.

De omzetting van de beroepsprofielen in basiscompetenties staat daarenboven in verband met de eindtermen en ontwikkelingsdoelen en dit alles moet realiseerbaar zijn binnen de beschikbare temporele en materiële mogelijkheden.

Er wordt uitdrukkelijk niet voor gekozen deze omzetting aan zware procedures te onderwerpen. Elk voorontwerp dient het voorwerp uit te maken van advisering door de Vlaamse onderwijsraad. Door haar samenstelling moet de Vlor erover waken dat de omzetting gebeurt met inachtneming van onderwijskundige en socio-economische belangen, waarbij de onderwijskundige belangen deze zijn van zowel schoolbesturen, als personeelsleden, als leerlingen, als ouders. Het is evenwel uiteindelijk de overheid die de verantwoordelijkheid heeft de meest rechtvaardige balans te zoeken tussen die belangen, wanneer ze niet zouden gelijklopen. De beroepsprofielen dienen echter altijd herkenbaar te blijven in de basiscompetenties.

6. DBSO en BuSo

De basiscompetenties zijn overeenkomstig van toepassing in het gewoon secundair onderwijs, en eventueel in het buitengewoon secundair onderwijs, door de opname van bepaalde basiscompetenties in het handelingsplan. Op die manier kunnen bepaalde gedeelten van de BSO-opleidingen worden opgenomen in het BuSo. Dit beginsel vormt ook een facet van de intentie van de regering om de modularisering van het beroepsonderwijs door te voeren. In het gewoon secundair onderwijs, het DBSO en het BuSo kunnen, net als in het volwassenenonderwijs, deelcertificaten van bepaalde modules worden behaald. Gespreid in de tijd en over al deze vormen van onderwijs heen kan een leer-

ling zo alsnog een certificaat behalen zonder telkens een opleiding helemaal opnieuw te moeten aanvatten.

Het deeltijds secundair onderwijs, in de praktijk uitsluitend beroepssecundair onderwijs, zal eigen eindtermen krijgen. Het deeltijds beroepssecundair onderwijs is onderworpen aan een andere structuur en organisatie dan het voltijds secundair onderwijs en kent een lesrooster van 15 wekelijkse lestijden (cf. Decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs II, titel IV, hoofdstuk 2, afdeling 3). Het is evident dat dit onderwijs niet kan onderworpen zijn aan dezelfde eindtermen als het voltijds beroepssecundair onderwijs. Het bepalen van de eindtermen voor het DBSO hangt samen met de vraag naar de plaats die dit onderwijs moet innemen in het aanbod van secundair onderwijs. Wat de basiscompetenties betreft gelden in het DBSO dezelfde basiscompetenties als voor het voltijds secundair onderwijs.

7. 7de jaren

In het beroepssecundair onderwijs wordt er in de derde graad vaak een derde jaar aangeboden, een zogenaamd zevende jaar. Pas aan het einde van dat zevende jaar wordt een diploma secundair onderwijs uitgereikt. Het met vrucht beëindigen van het tweede jaar van de derde graad geeft recht op een studiegetuigschrift. Bij een normale loopbaan bereikt een leerling het einde van de leerplicht bij het beëindigen van het tweede jaar van de derde graad. Dit betekent dat voor heel wat leerlingen dit jaar een finaliteitsjaar is. Voor het schooljaar 1996-'97 telde het tweede leerjaar van de derde graad nog 15.394 leerlingen, tegen slechts 9.137 voor het derde leerjaar, waarvan een gedeelte dan nog instromers waren vanuit het TSO. Om voor de groep leerlingen die het tweede jaar beëindigt zonder verder te gaan naar het derde jaar een basisvorming te garanderen is het formuleren van eindtermen die aan het eind van dat jaar gelden, nodig. Ook het formuleren van basiscompetenties voor het specifiek gedeelte van de opleiding tot op dit punt, is aangewezen, aangezien heel wat jongeren op dat ogenblik op de arbeidsmarkt terechtkomen. De formulering van eindtermen voor het einde van het tweede jaar van de derde graad houdt tevens een valorisering in van hetgeen deze leerlingen op dat moment hebben bereikt. Geen eindtermen formuleren op het moment van het einde van de leerplicht zou bovendien de ongekwalificeerde uitstroom versterken.

Uiteraard zullen dan voor de derde jaren van de derde graad afzonderlijke eindtermen worden gecreëerd. Onder meer wordt door deze eindtermen de sanctionering met een diploma secundair onderwijs gegarandeerd.

8. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 2

Dit artikel is grotendeels een overname van het bestaande artikel 6bis, § 1 van de schoolpactwet. De basiscompetenties worden toegevoegd.

De uitsluiting van godsdienstonderwijs, niet-confessionele zedenleer en cultuurbeschouwing, is een gevolgtrekking van de autonomie waarover de levensbeschouwelijke autoriteiten beschikken om de inhoud van dat onderwijs te bepalen. Die autonomie houdt een onthoudingsplicht in voor de overheid.

Artikel 3

Dit artikel bundelt alle bepalingen ten aanzien van de eindtermen, behoudens hetgeen in het algemene artikel 2 al is bepaald.

Eindtermen zijn voorzien voor de basisvorming, zoals vastgelegd in het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II. Uitzondering hierop vormt de zogenaamde B-stroom in de eerste graad, waarvoor ontwikkelingsdoelen zijn vastgelegd (cfr.art.4).

Voor de vierde graad is niet in eindtermen voorzien omdat er ook geen basisvorming in het betrokken decreet is bepaald.

Artikel 4

Ontwikkelingsdoelen gelden in de basisvorming voor de eerste graad in het eerste leerjaar B en voor het beroepsvoorbereidend leerjaar en in het buitengewoon secundair onderwijs. Ze moeten bij de leerlingen worden nagestreefd. Voor het buitengewoon secundair onderwijs wordt de mogelijkheid voorzien om andere minimumdoelen (eindtermen, basiscompetenties) toe te voegen aan de ontwikkelingsdoelen van bepaalde leerlingen of groe-

pen van leerlingen. Daarover oordeelt de klassenraad, in overleg met het CLB, en indien mogelijk met de ouders.

Artikel 5

De profielen worden in § 3 omschreven als profielen van beroepen. Dit hangt samen met het feit dat de SERV alleen maar geacht wordt profielen te maken voor de opleidingen die niet doorstromingsgericht zijn. Uiteraard hebben die opleidingen de facto wel een profiel, maar dat profiel is een onderwijsaangelegenheid. De basiscompetenties van die opleidingen zullen de normale "onderwijsinterne" weg volgen, met ontwikkeling door de DVO, advies vanwege de VLOR, vaststelling door regering met decretale bekrachtiging.

Artikel 6

Dit artikel koppelt de minimumdoelen aan de leerplannen en de handelingsplannen die een essentieel element zijn voor alle actoren om de synthese tussen die minimumdoelen en de eigen accenten van de inrichtende macht, de directie en het lerarenteam te kunnen vaststellen.

Artikel 7

In de al bestaande afwijkingsprocedure worden de basiscompetenties toegevoegd. De lijst van experten die de gelijkwaardigheid van alternatieve minimumdoelen moeten bepalen, wordt voortaan door de regering vastgesteld. De verdere modaliteiten worden naar verdere uitvoeringsbesluiten verwezen.

Artikel 8

De onderwijsinspectie krijgt vanzelfsprekend de opdracht ook na te gaan in hoeverre de scholen de basiscompetenties met zoveel mogelijk leerlingen bereiken.

Artikel 9

In het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs, wordt onder meer een transparanter onderwijsaanbod beoogd. Dit transparanter onderwijsaanbod zal onder meer worden bereikt met een omzetting van oude naar nieuwe benamingen van opties, wat de studiekeuze en de leerlingenoriëntering ten goede moet komen. Deze progressieve operatie vergt de invoering van gewijzigde leerplannen en lessentabellen. Terzelfdertijd worden in het secundair onderwijs geleidelijk eindtermen voor de vakken behorend tot de basisvorming en basiscompetenties voor het specifiek gedeelte van kracht.

Rekening houdend met de stand van zaken op het vlak van de eindtermen en de basiscompetenties voor het algemeen secundair onderwijs, is een invoering pas realistisch vanaf het schooljaar 2001-2002. Derhalve is het opportuun de datum voor de omzetting van de oude naar de nieuwe benamingen binnen deze onderwijsvorm in elk leerjaar met één schooljaar te verdagen. Op deze wijze worden twee afzonderlijke inhoudelijke bijstellingen, met ingrijpende gevolgen voor onderwijsverstrekkers en –gebruikers, vermeden.

In het TSO, BSO en KSO is het gelijktijdig invoeren van eindtermen en basiscompetenties, gezien het groot aantal opleidingen, niet mogelijk. Daarom wordt daar de oorspronkelijke datum van de reductie behouden. Het is trouwens vooral in deze onderwijsvormen dat de reductie van het aantal studierichtingen, om redenen van transparantie en van budgettaire aard, het meest noodzakelijk is.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs

Artikel 1

Algemeen

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt op eensluidend advies van de Vlaamse Onderwijsraad de eindtermen, de basiscompetenties, de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en voor het gewoon deeltijds secundair onderwijs en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs. Voor het onderwijs in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer of in de cultuurbeschouwing worden geen eindtermen of ontwikkelingsdoelen bepaald.

§ 2. Een advies van de Vlaamse Onderwijsraad dat niet met tenminste drie vierden meerderheid van de uitgebrachte stemmen, onthoudingen inbegrepen, is aangenomen, wordt niet als een eensluidend advies beschouwd.

§ 3. Binnen één maand na de goedkeuring door de Vlaamse regering worden de eindtermen, de basiscompetenties en de ontwikkelingsdoelen ter bekrachtiging voorgelegd aan het Vlaams parlement.

Artikel 2

Eindtermen

§ 1. De eindtermen zijn minimumdoelen die de overheid noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie. Met minimumdoelen wordt bedoeld : een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, bestemd voor die leerlingenpopulatie.

De eindtermen worden vastgelegd per onderwijsvorm en per graad.

In afwijking met hetgeen bepaald is in lid 2 worden in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs afzonderlijk eindtermen vastgelegd voor de eerste 2 jaren enerzijds en voor het derde jaar anderzijds.

Eindtermen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.

§ 2. Er worden vakgebonden eindtermen vastgelegd voor de basisvorming, zoals bepaald in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht de nodige inspanningen te doen om de vakgebonden eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden met zoveel mogelijk leerlingen te bereiken. De vakgebonden eindtermen m.b.t. attitudes dienen door elke school bij de leerlingen te worden nagestreefd.

§ 3. Vakoverschrijdende eindtermen zijn minimumdoelen die niet specifiek behoren tot een vakgebied, maar onder meer door middel van meerdere vakken of onderwijsprojecten worden gerealiseerd. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht de vakoverschrijdende eindtermen bij de leerlingen na te streven.

Artikel 3

Ontwikkelingsdoelen

§ 1. Ontwikkelingsdoelen voor het gewoon secundair onderwijs zijn minimumdoelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie en die de school bij haar leerlingen moet nastreven.

Ontwikkelingsdoelen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.

§ 2. Vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen behoren niet tot een specifiek vakgebied, maar kunnen door middel van meerdere vakken of door onderwijsprojecten worden gerealiseerd. Er worden vakgebonden ontwikkelingsdoelen vastgelegd voor de basisvorming in het eerste leerjaar B, en in het beroepsvoorbereidend leerjaar, zoals bepaald in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd.

§ 3. Ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs zijn doelen op het vlak van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor zoveel mogelijk leerlingen van de leerlingenpopulatie. In samenspraak met het centrum voor leerlingenbegeleiding en zo mogelijk in overleg met de ouders en eventueel andere betrokkenen, kiest de klassenraad de ontwikkelingsdoelen die aan individuele leerlingen of groepen worden aangeboden en uitdrukkelijk nagestreefd.

Ontwikkelingsdoelen worden bepaald per opleidingsvorm en/of type.

Voor bepaalde types en opleidingsvormen kan de klassenraad de eindtermen en/of ontwikkelingsdoelen en/of basiscompetenties van het overeenstemmende niveau van het gewoon secundair onderwijs, van andere types van het buitengewoon secundair onderwijs, of van het gewoon of buitengewoon basisonderwijs overnemen als ontwikkelingsdoelen.

De klassenraad heeft de bevoegdheid om desgevallend de gelijkwaardigheid van prestaties met het gewoon secundair onderwijs te beoordelen.

Artikel 4

Basiscompetenties

§ 1. Basiscompetenties zijn doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten en attitudes waarover een leerling van het secundair onderwijs beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren.

De basiscompetenties worden verworven door middel van het specifieke gedeelte van een opleiding. Het specifiek gedeelte van de opleiding wordt gedefinieerd als het gedeelte dat niet behoort tot de basisvorming of tot het complementaire gedeelte, zoals gedefinieerd in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd.

§ 2. De basiscompetenties kunnen worden ontwikkeld uit beroepsprofielen. Die profielen zijn een conceptueel kader waarin is opgenomen een geordende opsomming van taken die door de ervaren beroepsbeoefenaar worden uitgevoerd en van de kwaliteitsnormen en beroepsvereisten die daarvoor gelden.

§ 3. De profielen bedoeld in § 2 worden opgemaakt door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen kan die profielen op eigen initiatief maken of nadat de Vlaamse regering heeft meegedeeld voor welke opleidingen basiscompetenties zullen worden gemaakt. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen beschikt voor het meedelen van profielen over een termijn die door de Vlaamse regering wordt meegedeeld en die niet korter is dan 6 maanden.

§ 4. Indien de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen geen of niet binnen de voorziene termijn beroepsprofielen heeft meegedeeld aan de Vlaamse regering, kan de regering de basiscompetenties ontwikkelen op voorstel van de administratie.

Artikel 5

Leerplan en handelingsplan

§ 1. Met de inachtneming van het door of krachtens het decreet bepaalde minimumlessenrooster en met inachtneming van de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties, beschikt elke inrichtende macht voor elk van haar instellingen over de vrijheid de lessenroosters en de leerplannen vast te stellen en kiest zij vrij haar pedagogische methodes.

§ 2. Met inachtneming van de ontwikkelingsdoelen wordt in het buitengewoon onderwijs voor één of meer leerlingen samen op basis van zijn (hun) opvoedings- en onderwijsbehoeften, een handelingsplan opge maakt. Dit plan bevat voor een bepaalde periode de pedagogisch-didactische planning voor bedoelde leerling(en) en legt onder meer de keuze aan ontwikkelingsdoelen vast, die de klassenraad in opdracht van de inrichtende macht voor hem (hen) wil nastreven.

Het handelingsplan geeft in voorkomend geval weer hoe het multidisciplinair teamwerk wordt gepland en hoe de sociale, psychologische, orthopedagogische, medische en paramedische hulpverlening in het opvoedings- en onderwijsaanbod wordt geïntegreerd.

In voorkomend geval kunnen bepaalde eindtermen, ontwikkelingsdoelen, of basiscompetenties van het gewoon secundair onderwijs, van andere types van het buitengewoon secundair onderwijs of van het gewoon of buitengewoon basisonderwijs door een beslissing van de klassenraad in een handelingsplan worden opgenomen.

§ 3. De leerplannen en handelingsplannen bevatten op herkenbare wijze :

- de vakgebonden eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties, voor zover ze bepaald zijn,
- doelen vanuit het eigen opvoedingsproject van de inrichtende macht,

Het leerplan of handelingsplan moet voldoende ruimte laten voor de inbreng van leraren, lerarenteams en leerlingen.

§ 4. Met het oog op het waarborgen van het studiepeil moet de Vlaamse regering de leerplannen goedkeuren, volgens de vooraf door haar bepaalde criteria. Deze verplichting geldt niet voor het onderricht in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer, of de cultuurbeschouwing.

Artikel 6

Afwijkingsprocedure

§ 1. Een inrichtende macht kan oordelen dat de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of basiscompetenties onvoldoende ruimte laten voor haar eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen en/of ermee onverzoenbaar zijn. In dat geval dient de inrichtende macht bij de Vlaamse regering een afwijkingsaanvraag in. Deze aanvraag is slechts ontvankelijk indien precies wordt aangegeven waarom ontwikkelingsdoelen, eindtermen en/of basiscompetenties voor haar eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen onvoldoende ruimte laten, en/of waarom ze ermee onverzoenbaar zijn ; de inrichtende macht stelt in dezelfde aanvraag vervangende ontwikkelingsdoelen, eindtermen en/of basiscompetenties voor.

§ 2. De Vlaamse regering beoordeelt of de aanvraag ontvankelijk is en beslist, in voorkomend geval, of de vervangende eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of basiscompetenties in hun geheel gelijkwaardig zijn met die welke conform dit decreet werden vastgelegd en toelaten gelijkwaardige studiebewijzen en diploma's af te leveren.

De gelijkwaardigheid wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria :

1° het respect voor de fundamentele rechten en vrijheden ;

2° de vereiste inhoud :

het onderwijsaanbod in de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs, voor het eerste leerjaar B en het beroepsvoorbereidend leerjaar, en het onderwijsaanbod in de eindtermen en basiscompetenties voor het gewoon secundair onderwijs omvat minstens inhouden voor de overeenstemmende vakken en attitudes.

Deze inhouden moeten enkel in hun geheel evenwaardig zijn met de inhouden waarvoor conform deze wet eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of basiscompetenties werden vastgelegd ;

3° de vervangende ontwikkelingsdoelen, eindtermen en basiscompetenties zijn geformuleerd in termen van wat van leerlingen verwacht kan worden ;

4° de vervangende ontwikkelingsdoelen en eindtermen slaan op kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes ;

5° de vervangende basiscompetenties slaan op, vaardigheden, specifieke kennis, inzichten en attitudes die de leerlingen moeten toelaten vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren ;

6° de vervangende eindtermen, ontwikkelingsdoelen, en basiscompetenties zijn zo geformuleerd dat, nagegaan kan worden in welke mate de leerlingen deze verwerven of de scholen deze nastreven bij de leerlingen ;

7° aangegeven wordt welke eindtermen vakgebonden, vakoverschrijdend of attitudinaal zijn.

De Vlaamse regering wint voor de beoordeling van de ontvankelijkheid en van de gelijkwaardigheid, het gemotiveerd advies in van de onderwijsinspectie en van een commissie ad hoc.

Voor de samenstelling van deze laatste commissie stelt de Vlaamse regering een lijst op van onafhankelijke deskundigen. Deze lijst geldt voor een periode van vier jaar.

De Vlaamse regering bepaalt de verdere regels van deze procedure, met dien verstande dat de aanvrager gehoord wordt.

§ 3. De inrichtende macht dient uiterlijk op 1 september van het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar waarin de ontwikkelingsdoelen, eindtermen en basiscompetenties zullen gelden, een afwijkingsaanvraag in. De Vlaamse regering beslist uiterlijk op 31 december van het voorafgaande schooljaar over de aanvraag.

De Vlaamse regering legt dit besluit binnen de zes maand ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement.

Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt, houdt het op rechtskracht te hebben.

Artikel 7

Decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie, de dienst voor onderwijsontwikkeling en de pedagogische begeleidingsdiensten

In het decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie, de dienst voor onderwijsontwikkeling en de pedagogische begeleidingsdiensten wordt in artikel 5, § 1, 2°, eerste gedachtenstreepje, wordt tussen de woorden "eindtermen" en "en", de zinsnede ", basiscompetenties" gevoegd.

Artikel 8

In artikel 6quater van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving worden volgende wijzigingen aangebracht :

§ 1. In het eerste lid wordt de zinsnede "artikel 6, 6bis, 6ter en 24, § 2, 1°, 2°, 3°, 4°, 6°, 7°, 8°, 9° en 10°" vervangen door "het decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties en artikel 24, § 2, 1°, 2°, 3°, 4°, 6°, 7°, 8°, 9° en 10°".

§ 2. In het vierde lid wordt :

- tussen de woorden "ontwikkelingsdoelen" en "slechts" de zinsnede "of de basiscompetenties" gevoegd ;
- de zinsnede "voornoemde eindtermen of ontwikkelingsdoelen" vervangen door de zinsnede "voornoemde eindtermen, ontwikkelingsdoelen, of basiscompetenties".

Artikel 9

Opheffingsbepaling

De artikelen 6, 6bis en 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving worden, voor wat het secundair onderwijs betreft, opgeheven.

Artikel 10

Overgangsbepaling

De eindtermen en ontwikkelingsdoelen die van kracht zijn op het ogenblik van inwerkingtreding van dit decreet blijven na de inwerkingtreding van kracht.

Artikel 11

Inwerkingtreding

Dit decreet treedt in werking op de tiende dag na de bekendmaking.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming

Marleen VANDERPOORTEN

VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

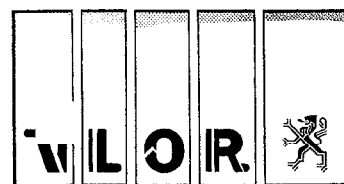
uw brief van
uw kenmerk

ons kenmerk
vragen naar

bijlagen

PS/RHE/COR/049
Roos Herpinck

advies

VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

De heer Georges Monard
secretaris-generaal
Departement Onderwijs
H. Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

datum
betreft

19 MEI 2000

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs.

Mijnheer de secretaris-generaal

Als bijlage ontvangt U het advies over het voorontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs (AR/RHE/ADV/006) dat heden werd overgemaakt aan Mevrouw Vanderpoorten, Vlaams Minister van Onderwijs en Vorming.

Dit advies werd besproken op de Algemene Raad dd. 16 mei 2000.

Gelieve ons op de hoogte te houden van het gevolg dat U aan dit advies geeft.

Met de meeste hoogachting

Jacques Perquy
administrateur-generaal

Departement Onderwijs secretariaat-generaal	
23 MEI 2000	GEZIEN
130-I- 00- 0563	

Leuvenseplein 4
1000 Brussel

Tel. 02/219.42.99
Fax: 02/219.81.18

e-mail : vlaamse.onderwijsraad@vlor.be
internet : <http://www.vlor.be>

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel

Algemene raad
16 mei 2000
AR/RHE/ADV/006

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs

1 Situering

Op 8 mei 2000 vroeg mevr. M. Vanderpoorten, Vlaams minister van onderwijs en vorming, de Vlaamse Onderwijsraad om advies over een tekstontwerp van themadecreet. De minister vroeg om bij hoogdringendheid advies uit te brengen over het voorstel.

De raad stelt vast dat het voorontwerp op heel wat punten ongewijzigd is gebleven t.a.v. een vorige versie. De overheid heeft opmerkingen van zowel inhoudelijke als van louter technische aard naast zich neergelegd, zonder dat duidelijk is waarom met de geformuleerde kritieken geen rekening is gehouden. In die context verwijst de raad naar het punt 3.6. (BUSO), punt 3.7 (DBSO), punt 4 van de bijlage (het formuleren van basiscompetenties voor het complementaire gedeelte). Voor tal van punten hanteert de raad dan ook noodgedwongen het advies van 25 januari 2000.

De raad houdt in dit advies geen rekening met het modulair stelsel. Bij de uitwerking van het experiment met het modulair onderwijs in het secundair onderwijs is het wenselijk rekening te houden met de nodige afwijkingen op de gehanteerde kwaliteitsstandaarden (goedgekeurde leerplannen, ...)

Het advies is uitgebracht met unanimité van stemmen. Er stemden zestien leden voor en twee onthielden zich.

2 Uitgangspunten

De Onderwijsraad stelt vast dat de overheid drie uitgangspunten formuleert die de aanpassingen aan de omschrijving van "eindtermen" in het decreet schragen. De raad stelt evenwel vast dat deze enkel van toepassing zijn op de "eindtermen" (ontwikkelingsdoelen).

De Onderwijsraad verheugt er zich over dat inclusie en zorgverbreding expliciet een uitgangspunt vormen om de betekenis van eindtermen en basiscompetenties voor scholen te formuleren. Het voorontwerp doet dit onder meer door de resultaatsverbintenis voor vakgebonden eindtermen te vervangen door een inspanningsverplichting.

Een ander uitgangspunt is de afstemming van de omschrijvingen voor het basis- en secundair onderwijs. De Onderwijsraad merkt op dat de bepalingen die gelden voor het

secundair onderwijs, vertaald moeten worden naar het basisonderwijs (zie punt 3.4.). De Onderwijsraad vindt ook dat de afstemming op het onderwijs voor sociale promotie moet worden bewaakt in die zin dat de bepalingen toepasbaar moeten zijn op het onderwijs voor sociale promotie.

Positief is ook dat het voorontwerp probeert een duidelijker onderscheid te maken tussen de omschrijvingen van de eindtermen enerzijds en de wijzen waarop scholen er moeten mee omgaan (zie punt 3.4.).

Anderzijds stelt de raad ook vast dat deze drie uitgangspunten te beperkt zijn. Andere uitgangspunten zijn de evenwaardige samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt, de mate waarin kwaliteitsstandaarden die raken aan financiering en erkenning gedragen worden door de betrokkenen in het onderwijs, flexibiliteit om in onderwijs nieuwe ontwikkelingen te volgen...

3 Ontwerpadvies

3.1 De decretale verankering van basiscompetenties

Diverse onderwijsgeledingen waaronder de Cel voor het Provinciaal Onderwijs (CVPO), het Onderwijssecretariaat van Steden en Gemeenten (OVSG) en het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO) verzetten zich nadrukkelijk tegen het decretaal vastleggen van de basiscompetenties. Zij vinden dat deze legistieke oplossing indruist tegen enerzijds de noodzakelijke flexibiliteit om opleidingen af te stemmen op nieuwe ontwikkelingen en hen anderzijds de ruimte ontnemt om eigen doelen te formuleren. Basiscompetenties kunnen immers niet gezien worden als minimale doelen. Zij wijzen erop dat de voorgestelde optie veronderstelt dat de basiscompetenties door middel van enkele honderden decreten moeten worden vastgelegd (274 voor het voltijds beroepsgericht secundair onderwijs alleen). Deze operatie is niet haalbaar.

Ook het Gemeenschapsonderwijs pleit voor flexibiliteit bij het invullen van opleidingen maar wenst toch een oplossing die een algemene afdwingbaarheid van de basiscompetenties garandeert.

De Onderwijsraad vindt in elk geval dat het fundamenteel gedeelte van de opleiding soepel en adequaat moeten kunnen inspelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen. Dit is het meest duidelijk in de beroepsgerichte opleidingen maar ook voor doorstroomgerichte opleidingen kunnen nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen zoals b.v. inzake informatie- en communicatietechnologie aanpassingen noodzakelijk maken. Kwaliteitsstandaarden voor scholen moeten het inspelen op nieuwe trends bevorderen i.p.v. bepaalde inhouden te betonnen.

3.2 De ontwikkeling van basiscompetenties

Alle geledingen vinden dat de ontwikkeling van basiscompetenties geen zaak is van de overheid alleen. Overleg met de sociale partners, met de inrichters van onderwijs tijdens cruciale stappen van de ontwikkeling ervan, is nodig om tot gedragen kwaliteitsstandaarden te komen. Het is belangrijk dat de procedure geen twee- of driedubbele overlegplatforms

creëert bij de SERV, de Vlor, de overheid (DBO, DVO) naast de al bestaande in VIZO en VDAB.

In de voorgestelde procedure ontbreekt een onderwijskundige vertaling van de beroepsprofielen. Nergens wordt aangegeven waar de vertaling wordt gemaakt tussen de kennis, vaardigheden en attitudes van de ervaren beroepsbeoefenaar en de beginnende beroepsbeoefenaar. Het ontbreken van een onderwijskundige vertaling heeft o.m. repercussies voor de breedte van de opleiding (er bestaat geen één op één relatie tussen beroepsprofielen en studierichtingen), de studierichtingen vnl. in het TSO met een dubbele finaliteit.

Het beroepsprofiel vormt een uitstekend instrument om zicht te krijgen op de maatschappelijke en sociaal-economische verwachtingen t.a.v. toekomstige werknemers. Het moet echter een onderwijskundige vertaling krijgen vooraleer het kan omgezet worden in onderwijsdoelen. In de vertaling komen o.m. het profiel van de leerlingen, de polyvalentie / flexibiliteit van de leerling en de persoonlijkheidsvorming eveneens aan bod. De Onderwijsraad gaat er immers van uit dat elke opleiding, naast integratiemogelijkheden in de samenleving, ook bredere ambities moet hebben. Een kritische reflectie en bevraging van de samenleving en een brede persoonlijkheidsvorming moeten deel uitmaken van elke opleiding.

Op diverse plaatsen geeft de overheid de indruk om de ontwikkeling van beroepsprofielen eenzijdig te koppelen aan nu bestaande studierichtingen. Dit is een omgekeerde weg aangezien de sociale partners eerst de profielen bepalen, waarna onderwijs dit kan omzetten in een opleidingsstructuur. Zoniet legitimeren de beroepsprofielen de bestaande opleidingsstructuur in plaats van deze kritisch te bevragen.

De onderwijskundige vertaling van beroepsprofielen wordt in het voorontwerp te weinig recht gedaan. De raad dringt aan op ijkingspunten en criteria voor de vertaling van beroepsprofielen in basiscompetenties. De Onderwijsraad verwijst in deze naar de "koninklijke weg" zoals die probeert om de basiscompetenties te ontwikkelen in overleg tussen de sociale partners, de overheid en de onderwijsverstrekkers. De Onderwijsraad erkent dat deze weg wellicht nog efficiënter kan worden en neemt zich voor om over de inkorting ervan eerstdaags te overleggen met de betrokken partijen. De raad drong ook al eerder aan om de procedure voor de ontwikkeling van de basiscompetenties in de globaliteit te objectiveren en niet enkel voor de beroepsgerichte opleidingen. In die context verwondert de raad zich erover te vernemen dat er nu basiscompetenties worden ontwikkeld voor het ASO zonder dat het conceptuele kader waarin die passen al duidelijk is. Conceptuele elementen uit deze activiteiten wijken zelfs af van het voorontwerp van themadecreet (b.v. gebruik van "poolprofielen").

3.3 Alternatieve voorstellen

De raad herneemt zijn voorstel om volgende alternatieven ernstig te onderzoeken:

3.3.1 Voorstel 1

De decreetgever bepaalt de procedure en de voorwaarden (dit wil zeggen de kwaliteitsnormen) waaraan basiscompetenties moeten voldoen.

Basiscompetenties zijn in deze optie geen minimale invullingen maar hebben betrekking op kennis, vaardigheden en attitudes waarover een beginnende beroepsbeoefenaar moet beschikken.

De decretaal vastgelegde procedure omschrijft :

- de bronnen waaruit basiscompetenties afgeleid worden. De basiscompetenties worden ontwikkeld volgens de procedure waarvan sprake in de laatste alinea van punt 3.2.
- dat een opleidingen- en kwalificatiestructuur die decretaal is vastgelegd, normerend is voor de invulling van het specifieke van de opleidingen;
- dat de basiscompetenties worden vastgelegd in convenants tussen de overheid, alle onderwijsverstrekkers en indien het om beroepsgerichte opleidingen gaat, de sociale partners. Convenants zijn uiteraard netoverstijgend. De overheid neemt hierin het initiatief. Als er geen overeenstemming is, kan de regering basiscompetenties opleggen;
- dat de basiscompetenties moeten op een herkenbare manier verwerkt zijn in de leerplannen en vormen een voorwaarde voor de goedkeuring van de leerplannen;
- dat de basiscompetenties op regelmatige basis herijkt worden en op welke manier dit kan plaatsvinden.

De Vlor is ervan overtuigd dat dit voorstel de decreetgever de kans biedt de krijtlijnen te tekenen voor kwaliteitsstandaarden voor het specifieke van de opleiding. Doordat de overheid partij is in de convent, kan zij mee de doelen van opleidingen sturen. Onderwijs kan gebruik maken van de deskundigheid van de sociale partners inzake ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. T.a.v. de sociale partners behouden de basiscompetenties in deze optie een grote mate van concreetheid. De onderwijsverstrekkers behouden de vrijheid om op basis van een engagement (concrete) afspraken te maken over de gewenste doelen voor opleidingsprogramma's.

3.3.2 Voorstel 2

Om de gewenste flexibiliteit te verzoenen met het legaliteitsbeginsel pleit de Onderwijsraad ervoor om bij decreet globale omschrijvingen van vereiste competenties vast te leggen. We opteren hierbij voor de oude term "specifieke eindtermen" omdat dit geen decreetwijziging meer veronderstelt. Wel zou de omschrijving van "specifieke eindtermen" best aangepast worden aan nieuwe inzichten. De "specifieke eindtermen" situeren zich op het niveau van clusters van vaardigheden zonder alle vaardigheden en noodzakelijke ondersteunende kennis in detail te omschrijven. Door deze globaal te omschrijven, zullen ze minder aan evoluties (b.v. nieuwe technieken of machines) onderhevig zijn maar blijft de ruimte open om de nieuwste technieken aan te leren aan jongeren.

De Onderwijsraad is wel gevoelig voor het argument dat jongeren en hun ouders een transparant opleidingsaanbod behoeven. Transparantie in het aanbod maakt ook soepele overgangen tussen scholen mogelijk. Daarom is de Onderwijsraad er voorstander van dat de onderwijsverstrekkers, samen met de overheid en de sociale partners (voor de beroepsgerichte opleidingen) bindende afspraken maken over de verdere invulling van de opleidingen binnen de kaders getekend door het decreet (convenanten). Het omschrijven van nieuwe concrete leerinhouden wordt doordat er "specifieke eindtermen" zijn vastgelegd door de overheid gereduceerd tot een onderwijskundig-technische vertaling van maatschappelijk wenselijk geachte doelen in onderwijsdoelstellingen.

De decreetgever kan de concretisering van de "specifieke eindtermen" in basiscompetenties door de onderwijsverstrekkers zelfs verplicht stellen door er een voorwaarde voor de goedkeuring van leerplannen van te maken en bijkomende voorwaarden te formuleren.

Deze voorwaarden hebben betrekking op de

- bronnen voor de concretisering van de specifieke eindtermen. De Onderwijsraad vindt beroepsprofielen onontbeerlijke instrumenten om zicht te krijgen op evoluties op de arbeidsmarkt. Tegelijk moeten de betrokken partijen afspraken maken over de onderwijskundige vertaling ervan (opleidingsprofielen).
- Een onderwijskundige vertaling van beroepsprofielen in onderwijsdoelen veronderstelt een allocatie van beroepsprofielen aan bepaalde opleidingen of studierichtingen. Dit gebeurt door middel van de opleidingenstructuur. Het bepalen van de breedte van de opleidingen is een fundamenteel gegeven voor het onderwijs en zal een juridische onderbouwing vragen. De opleidingenstructuur is de onderwijsorganisatorische vertaling van de beroepsprofielen en de beroepenstructuur.
- De procedure om de afspraken tussen onderwijsverstrekkers algemeen geldend te verklaren. De Onderwijsraad denkt hier aan procedures vergelijkbaar met de goedkeuring van leerplannen.
- Wat er moet gebeuren als de partijen niet tot een convenant komen waarbij er ruimte moet blijven voor onderwijsverstrekkers om het eigen project te realiseren
- Een procedure voor het aanpassen van de convenants.

Voorstel 2 samengevat pleit er dus voor dat het Vlaams Parlement voor het fundamenteel gedeelte van de opleiding specifieke eindtermen vastlegt. Binnen het decretaal kader van de specifieke eindtermen kunnen er convenants ontstaan die deze specifieke eindtermen preciezer omschrijven.

3.4 De maatschappelijke opdrachten van de school t.a.v. de kwaliteitsstandaarden

De Vlor stelt vast dat zich in de betekenis van de vakgebonden eindtermen t.a.v. scholen een fundamentele wijziging heeft voorgedaan. De resultaatsverplichting wordt vervangen door een inspanningsverplichting. Deze wijziging komt tegemoet aan o.m. de vraag naar voldoende marge om inclusief onderwijs en zorgverbreding niet te belemmeren door de eindtermen. De raad steunt deze aanpassing.

De vraag rijst evenwel of het onderscheid met de attitudinale eindtermen dan nog wel aangewezen is. Het wegvallen van dit onderscheid zou het concept vereenvoudigen.

De raad vraagt om deze benadering te vertalen naar het basisonderwijs en het onderwijs voor sociale promotie? De raad is van oordeel dat de wijzigingen eveneens een vertaling moeten krijgen in het decreet op de inspectie en begeleidingsdiensten van juli 1991.

3.5 De betekenis van leerplannen

De Vlor wijst op het belang van de leerplannen voor de inrichtende machten om hun pedagogisch project te realiseren. De Onderwijsraad vindt het cruciaal dat doelstellingen in de eerste plaats geformuleerd worden vanuit het eigen opvoedingsproject. In dit leerplan moeten de vakgebonden eindtermen of ontwikkelingsdoelen of "basiscompetenties /

specifieke eindtermen” op een herkenbare wijze verwerkt zijn. Het kan niet dat de eindtermen niet kunnen worden ingekleurd vanuit het eigen opvoedingsproject.

Daarom verkiest de Onderwijsraad de omschrijving naar analogie met het decreet op het basisonderwijs : “... zijnde een plan waarin het vanuit het eigen pedagogisch project in het algemeen of de eigen visie op de vakken in het bijzonder de doelen formuleert voor haar leerlingen. In een leerplan zijn op een herkenbare wijze de vakgebonden eindtermen of ontwikkelingsdoelen verwerkt.”

3.6 Kwaliteitsstandaarden voor het BUSO

Het voorontwerp stelt voor dat in het buitengewoon secundair onderwijs ontwikkelingsdoelen worden vastgelegd per opleidingsvorm en / of per type. In het buitengewoon secundair onderwijs zullen ontwikkelingsdoelen vooral afgestemd worden op opleidingsvormen, zij het dat voor sommige types nog bijkomende remediërende doelen wenselijk kunnen zijn. Naast de eigen ontwikkelingsdoelen van de opleidingsvorm / type kan de klassenraad beslissen om eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties van het gewoon secundair onderwijs over te nemen worden als ontwikkelingsdoelen.

De raad onderschrijft de optie van de overheid om voor de algemene en sociale vorming van de opleidingsvormen 1, 2 en 3 ontwikkelingsdoelen te bepalen omdat dit toelaat sterk in te spelen op de mogelijkheden van de leerlingen, zonder op voorhand te dwingend op te treden. Ook voor de beroepsgerichte vorming zouden best ontwikkelingsdoelen gelden.

De overheid stelt voor dat de klassenraad ook kan beslissen over de gelijkwaardigheid van prestaties met het gewoon secundair onderwijs. De Onderwijsraad is van mening dat deze gelijkwaardigheid in opleidingsvorm 3 enkel betrekking kan hebben op het studiegetuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs voor zover de klassenraad de eindtermen / basiscompetenties van deze graad als ontwikkelingsdoel overneemt. Immers een diploma van het secundair onderwijs kan een leerling uit het gewoon beroepsonderwijs pas behalen na zeven jaar.

Uitzonderlijk kan voor enkele leerlingen uit het buitengewoon secundair onderwijs uit de opleidingsvormen 1 en 2 er een gelijkwaardig civiel effect gelden als in de graad waarvan de eindtermen / basiscompetenties als ontwikkelingsdoelen werden overgenomen.

De opleidingsvorm 4 daarentegen reikt een volwaardig diploma secundair onderwijs uit. De leerinhouden in deze opleidingsvorm zijn ook gelijkwaardig met deze van het voltijds secundair onderwijs. Dit is des te belangrijker omdat leerlingen vlot moeten kunnen de overstap maken naar het gewoon secundair onderwijs. De gelijkwaardigheid betekent dat in deze onderwijsvorm gelijkwaardige ijkpunten moeten zijn als in het gewoon voltijds secundair onderwijs. De Onderwijsraad pleit ervoor om daarom in de opleidingsvorm te werken met eindtermen/basiscompetenties en leerplannen zoals in de overeenstemmende studierichtingen van het voltijds secundair onderwijs. Dit is trouwens conform de nu vigerende regelgeving.

Voor de leerlingen van opleidingsvorm 4 zal de klassenraad een specifiek handelingsplan uitwerken. Hierin worden remediërende activiteiten opgenomen die tegemoet komen aan specifieke problemen van de leerling. In het handelingsplan kan ook verantwoord worden

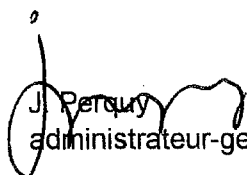
waarom bepaalde eindtermen die niet haalbaar zijn voor sommige leerlingen en kunnen vervangende activiteiten aangeboden worden.

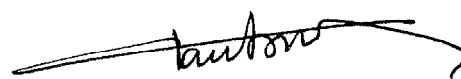
3.7 Het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Het deeltijds beroepssecundair onderwijs valt momenteel ten dele onder het toepassingsgebied van het voorontwerp. Aangezien de eindtermen verbonden zijn aan de notie "basisvorming" die niet bestaat in het deeltijds beroepssecundair onderwijs, kunnen hier geen eindtermen geformuleerd worden. Wel gelden er wellicht basiscompetenties, zij het dat de verwijzing naar het specifiek gedeelte van de opleiding zoals omschreven in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 vragen oproept voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Het voorontwerp verplicht centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs ook om met leerplannen te werken, zoals dit ook in de huidige situatie formeel verplicht is. Anderzijds stelt de Onderwijsraad dat de werkelijkheid in de scholen van deze norm afwijkt. Het deeltijds beroepssecundair onderwijs werkt de facto, weliswaar enkel op grond van een omzendbrief, niet met leerplannen. De minimale afstemming binnen het opleidingsaanbod gebeurt op grond van "opleidingskaarten". Leerplannen worden vervangen door "opleidingsprogramma's" die evenwel geen goedkeuring van de overheid behoeven. De raad voor het secundair onderwijs vraagt om deze dubbelzinnige houding t.a.v. het deeltijds beroepssecundair uit te klaren en de werkelijke en wettelijke situatie op mekaar af te stemmen.

De raad wijst erop dat er in het deeltijds beroepssecundair onderwijs studiebewijzen worden uitgereikt die evenwel een waardering sui generis hebben. Aangezien de gelijkwaardigheid met het voltijds secundair onderwijs niet meteen aan de orde is, stelt de raad opnieuw voor om het deeltijds beroepssecundair onderwijs uit het toepassingsgebied van dit decreet te halen. De raad is zich ervan bewust dat deze discussie wel dringend moet worden gevoerd. De afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs maakt hier prioritair werk van.

J. Perquy
administrateur-generaal

L. Van Beneden
voorzitter

Bijlage 1. Technische opmerkingen

1 Art. 1

Conform het advies van 25 januari 2000 is de notie "vakoverschrijdende thema's" weggefallen. De raad steunt deze vereenvoudiging.

De raad verwijst naar de punten 3.7 (deeltijds beroepssecundair onderwijs) en 3.1. (decretale procedure voor de basiscompetenties).

De raad wijst op het feit dat onderwijs in eigen taal en cultuur en cultuurbeschouwing niet toegevoegd zijn aan het lijstje van vakgebieden waarvoor geen eindtermen of ontwikkelingsdoelen worden bepaalt. Dit is een interne contradictie met art. 5, §4.

2 Art. 2

Zie in dit verband punt 3.4.

3 Art. 3

De raad merkt op dat het voorontwerp van decreet niet meer decretaal vastgelegd dat er ontwikkelingsdoelen zijn voor eerste leerjaar B en BVL. Dit opent mogelijkheden voor individuele leertrajecten in het DBSO hoewel de memorie aangeeft dat in het DBSO eindtermen en basiscompetenties voorzien zijn. De Onderwijsraad is derhalve voorstander van de voorgestelde verruiming hoewel een regeling voor DBSO nu voorbarig is (zie punt 3.7).

4 Art. 4

De raad wijst erop dat de voorliggende omschrijving van basiscompetenties enkel van toepassing is op het voltijds secundair onderwijs. Nochtans is het de bedoeling dat dezelfde basiscompetenties gelden voor het analoge aanbod in het OSP en het analoge aanbod in DBSO (zij het dan met het statuut ontwikkelingsdoelen).

Het kan niet de bedoeling zijn om basiscompetenties te ontwikkelen voor het complementaire gedeelte.

Inzake de procedure verwijst de raad naar punt 3.1., 3.2. en 3.3.

§4. De raad wijst op de tegenstrijdigheid van deze bepaling met het decreet op de inspectie en begeleidingsdiensten. Recente wijzigingen aan dit decreet stellen dat de ontwikkeling van basiscompetenties een opdracht is voor de DVO.

5 Art. 5

Art. 5, § 2.

- De raad merkt op dat hier, in tegenstelling tot het art. 3, §3, de rol van de CLB en, indien mogelijk, de ouders bij het selecteren van ontwikkelingsdoelen, niet meer vermeld worden.
- Het handelingsplan is "een geheel van documenten". De huidige formulering geeft de indruk dat het om één enkel document gaat. In het handelingsplan kunnen ook doelen worden opgenomen die voortvloeien uit het pedagogisch project. Dit is nu niet opgenomen.
- Het zou wenselijk zijn §3 afzonderlijk uit te schrijven voor het leerplan en het handelingplan. Zo is het in het buitengewoon onderwijs niet vanzelfsprekend dat er vakgebonden ontwikkelingsdoelen zijn.
- De raad heeft principiële bedenkingen bij de omschrijving die gebruikt wordt voor leerplannen (zie punt 3.5).

6 Art. 6

De tekst bevat nog verwijzingen naar de schoolpactwet.

7 Art. 7

De raad wijst erop dat de afspraken over de wijze waarop vakoverschrijdende eindtermen zullen worden gecontroleerd, hier niet is opgenomen. Scholen moeten aantonen dat zij met een eigen planning werken aan de vakoverschrijdende eindtermen. Om dit te beoordelen zal de inspectie rekening houden met volgende criteria:

- de school heeft een expliciet visie op vakoverschrijdend eindtermen
- deze visie is neergeschreven
- de leraars zijn vertrouwd met deze visie
- alle participanten zijn ingelicht over deze visie

8 Art. 8

Deze bepalingen zijn dubbel met de bepalingen van art. 9 van het voorontwerp van decreet tot aanpassing van sommige onderwijsbepalingen.

9 Art. 9

De raad is verheugd over het feit dat de aanpassingen aan de bepalingen van art. 6 quater van de schoolpactwet zijn opgenomen in het voorontwerp van decreet.

Het Gemeenschapsonderwijs wijst op het principiële onderscheid tussen het gesubsidieerd enerzijds en het gefinancierd onderwijs anderzijds. De bepalingen van art. 24 van de schoolpactwet zijn niet rechtstreeks van toepassing op het gemeenschapsonderwijs. In het geval van art. 6 quater van de schoolpactwet, gelden de voorwaarden enkel onrechtstreeks in functie van het uitreiken van erkende getuigschriften. Zij wijzen erop dat de voorwaarde om een pedagogisch geheel te vormen voor hen niet gold.

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SOCIAALECONOMISCHE RAAD
VAN VLAANDEREN

Brussel, 9 februari 2000.
AAG/kv/brfadv3.

Aan Mevr. Marleen VANDERPOORTEN
Vlaams Minister van Onderwijs
en Vorming
Koning Albert II-laan 15

1210

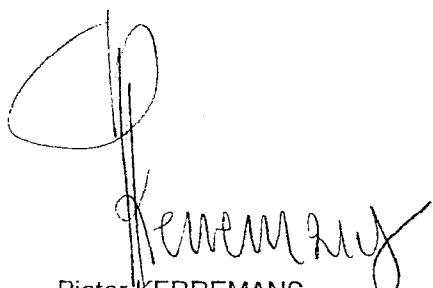
BRUSSEL

Mevrouw de Minister,

Betreft : Voorontwerp van decreet betreffende eindtermen, de ontwikkelingsdoelen, de basiscompetenties en de vakoverschrijdende thema's in het secundair onderwijs.

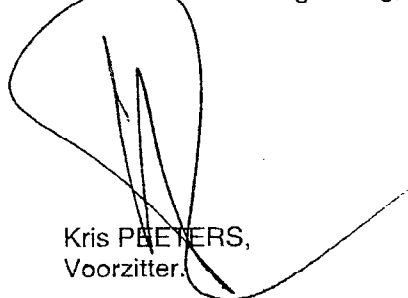
Bij brief van 07.01.00 vroeg U de Raad om advies betreffende bovenvermelde aangelegenheid.

Wij hebben de eer, Mevrouw de Minister, U hierbij het advies van de Raad over te maken.

Pieter KERREMANS,
Administrateur-generaal.

Met de meeste hoogachting,

Kris PEETERS,
Voorzitter.

SOCIAALECONOMISCHE RAAD
VAN VLAANDEREN

**ADVIES OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET
BETREFFENDE EINDTERMEN, DE ONTWIKKELINGSDOELEN, DE
BASISCOMPETENTIES EN DE VAKOVERSCHRIJDENDE THEMA'S
IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS**

Brussel, 9 februari 2000

W. VAN DEN BERGHE

Bij brief van 11 januari 2000 heeft Minister Marleen Vanderpoorten van Onderwijs en Vorming de SERV om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet betreffende eindtermen, de ontwikkelingsdoelen, de basiscompetenties en de vakoverschrijdende thema's in het secundair onderwijs.

Het advies van de SERV gaat in op volgende punten uit het voorontwerp van decreet:

- de basiscompetenties, met name artikel 4;
- het toepassingsgebied;
- het onderwijs sociale promotie;
- de samenstelling van de commissie die de vragen tot afwijking moet beoordelen.

1. ALGEMENE BEDENKING

Voorafgaandelijk formuleert de SERV volgende algemene bedenking:

De SERV hecht bijzonder veel belang aan de eindtermen (ET) en basiscompetenties (BC) in het bijzonder aan die van het secundair onderwijs. Als kwaliteitsstandaarden voor de scholen zijn het garanties voor kwalitatieve invulling en controle van de opdracht van het SO zijnde persoonsvorming, voorbereiden op het beroepsleven, voorbereiden op hoger onderwijs én permanent leren. ET en BC moeten bijdragen tot het veralgemenen van het verwerven van een startkwalificatie voor elke afgestudeerde en het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom.

2. BASISCOMPETENTIES (ART.4)

Het voorontwerp van decreet voert het begrip 'basiscompetenties' in ter vervanging van wat tot hiertoe 'specifieke eindtermen' werden genoemd. Deze nieuwe benaming moet het verschil aangeven met de basisvorming. Basiscompetenties zijn geen minimale omschrijving van het specifieke gedeelte van de opleiding, maar geven de concrete, bijna specialistische competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) weer waarover een beginnend beroepsbeoefenaar moet beschikken. In die zin streven zij volledigheid na.

Basiscompetenties zijn sterker onderhevig aan evoluties en wijzigingen. Voldoende soepel kunnen inspelen op de veranderende verwachtingen uit het beroepsleven

vereist en verantwoordt een flexibele procedure. Het vastleggen van de basiscompetenties gebeurt daarom door de Regering.

Bij het vastleggen van de basiscompetenties zal de Vlaamse Regering zich baseren op beroepsprofielen opgemaakt door de SERV. Deze beroepsprofielen komen tot stand op eigen initiatief (van de SERV) of op vraag van de Vlaamse Regering waarbij de SERV over minimaal 6 maanden zal beschikken om ze af te werken.

De SERV maakt de volgende bedenkingen bij deze opvatting van de basiscompetenties en bij de optie om de basiscompetenties te baseren op beroepsprofielen gemaakt door de SERV en bij besluit vast te leggen:

1. De SERV stelt vast dat deze procedure globaal tegemoetkomt aan de kritiek van onderwijsmiddens en sociale partners op de 'specifieke eindtermen' zoals eertijds geformuleerd. De SERV onderschrijft bijgevolg de optie in het voorontwerp van decreet om het begrip basiscompetenties te hanteren en de basiscompetenties bij besluit vast te leggen. De SERV kan niet akkoord gaan met eventuele voorstellen om het begrip basiscompetenties te vervangen door een begrip als 'globale specifieke eindtermen'. Een terugkeer naar het begrip eindtermen zou betekenen dat het enkel gaat om de minimale vereisten en dus geen volledigheid wordt geboden. Het zou ook alle inspanningen neutraliseren om een betere afstemming te realiseren van beroepsgerichte opleidingen op de arbeidsmarkt. Hiermee dreigt het intensieve werk voor beroepsprofielen niet voldoende gevaloriseerd te worden en de bestaande situatie van gebrekkige afstemming op de beroepsvereisten gehandhaafd. Daarenboven betekent het dat de gewenste coherentie en transparantie in het aanbod voor zowel leerlingen en hun ouders als voor sociaal-economische middens/werkgevers niet gerealiseerd kan worden. Tot slot zou een dergelijke optie een actualisatie en regelmatige aanpassing aan de veranderende eisen in de arbeidsomgeving overbodig of minstens minder noodzakelijk.
2. De SERV maakt echter bezwaar tegen een fundamenteel tekort in de voorziene procedure. Het voorontwerp van decreet garandeert op geen enkele wijze een correcte vertaling van de beroepsprofielen naar de basiscompetenties. Het voorontwerp van decreet bepaalt noch een procedure van omzetting van beroepsprofielen naar basiscompetenties, noch een controle- of toetsingsprocedure waarbij de omzetting wordt geëvalueerd, noch een advies ter zake van de SERV. De SERV is geen vragende partij voor een volledig decretale verankering van wat de Koninklijke Weg genoemd wordt. Om de

afstemming van beroepsgerichte opleidingen op de arbeidsmarkt effectief te optimaliseren is evenwel een formele waarborg noodzakelijk dat de onderwijskundige vertaling van de beroepsvereisten adequaat en zo volledig mogelijk gebeurt.

3. Het voorontwerp van decreet voorziet geen procedure of timing voor regelmatige actualisering en aanpassing van de basiscompetenties. De keuze voor basiscompetenties en een meer flexibele benadering kunnen maar ten volle renderen indien hieraan effectief een regelmatige updating wordt gekoppeld
4. Het voorontwerp van decreet laat onduidelijkheid bestaan voor welke opleidingen basiscompetenties zullen vastgelegd worden op basis van beroepsprofielen. Volgens de SERV moeten voor alle opleidingen die minstens gedeeltelijk kwalificatiegericht zijn, basiscompetenties bepaald worden die voor dit onderdeel gebaseerd zijn op één of meerdere beroepsprofielen. Dit geldt in het bijzonder voor het technisch secundair onderwijs. Aangezien de meeste TSO-opleidingen gesanctioneerd worden met een diploma dat de afgestudeerde leerlingen rechtstreeks toegang verschaft tot bepaalde beroepen en functies, moeten de basiscompetenties de vereisten gesteld aan een beginnend beroepsbeoefenaar bevatten. Er is zowel voor de leerlingen en hun ouders als voor de socio-economische middens en voor de toekomstige werkgevers van de afgestudeerden in het bijzonder, nood aan transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid wat betreft de sanctionering van de studies.
5. De voorgestelde termijn van ten minste 6 maanden voor de opmaak van beroepsprofielen moet gelden per profiel en rekening houden met de totale belasting van de SERV op het vlak van lopende beroepsprofielenonderzoeken. De SERV stelt daarom ook voor dat hiervoor in onderling overleg een realistische planning en haalbare timing worden opgesteld.
6. Het is aangewezen dat alle gehanteerde beroepsprofielen gevalideerd zouden zijn door de SERV conform de afgesproken procedure dienaangaande. Deze validering is noodzakelijk om de kwaliteit te bewaken, de geldigheid te waarborgen en de eenvormigheid en afstemming binnen en tussen de beroepssectoren te bevorderen.

Samenvattend

De SERV onderschrijft het uitgangspunt van het voorontwerp van decreet om het begrip basiscompetenties te hanteren en deze bij besluit vast te leggen.

De SERV vraagt evenwel dat het decreet een correcte en systematische omzetting garandeert van de beroepsprofielen naar de basiscompetenties en in de procedure terzake een toetsings- of controle element invoert.

De SERV vraagt tevens dat in het decreet een timing en procedure wordt voorzien voor regelmatige actualisering van de basiscompetenties op basis van de veranderende noden op de arbeidsmarkt.

De SERV vraagt decreetaal vast te leggen dat voor alle opleidingen met volledig of gedeeltelijk beroepsgericht karakter basiscompetenties worden vastgelegd op basis van beroepsprofielen.

De SERV gaat niet akkoord met het voorstel van de VLOR om terug te keren naar specifieke eindtermen met een globaal karakter. De SERV vraagt dat een decreetaal verankerde procedure wordt uitgewerkt die de basiscompetenties bindend maakt voor onderwijsverstrekkers.

3. TOEPASSINGSGEBIED

3.1 *Deeltijds leren in het kader van de deeltijdse leerplicht*

De SERV dringt er op aan om op korte termijn werk te maken van het certificeren van de verworven competenties in het deeltijds beroepsonderwijs, de deeltijdse vorming en het leerlingwezen. Deze leerlingen voor wie tot op heden geen civiel effect verbonden is aan de attestering van de gevolgde opleiding/kwalificatie, hebben recht op een erkende certificering. Het kan hun positie op de arbeidsmarkt versterken en het biedt hen de mogelijkheid beter aan te sluiten op diverse vormen van permanent leren.

3.2 *Zevende jaren (3de jaren 3de graad)*

Eindtermen (voor de basisvorming) worden bepaald per graad en moeten bereikt worden op het einde van de graad. In het BSO ligt het einde van de 3de graad niet zo geïjkt op het 2de jaar zoals dit in de andere onderwijsvormen het geval is.

In het BSO wordt na het 2de jaar een studiegetuigschrift uitgereikt en pas na het 3de jaar het diploma secundair onderwijs.

De SERV is van oordeel dat zowel voor het 2de jaar als voor het 3de jaar eindtermen dienen vastgelegd. De redenen hiervoor zijn:

- voor het 2de jaar zijn eindtermen aangewezen omdat dit jaar voor heel wat leerlingen het finaliteitsjaar is. Om toch voor alle leerlingen een maatschappelijke basisvorming te garanderen is een formulering van eindtermen noodzakelijk.
- het 3de jaar is een facultatief jaar (zie ook VLOR-advies van 12/6/1998). Geen eindtermen formuleren voor het 2de jaar zou het signaal geven dat het 3de jaar als het ware verplicht is. De formele en de maatschappelijke waardering van het 2de jaar dreigt hierdoor te verminderen. De leerlingen krijgen nog meer dan nu de bevestiging dat een BSO-opleiding minder gewaardeerd wordt.

De SERV is van oordeel dat het behalen van een startkwalificatie op 6 jaren moet nagestreefd worden voor elke BSO-leerling en dat de 7de jaren dus in principe specialisatiejaren moeten zijn. De SERV stelt vast dat de late diplomering in BSO de ongekwalificeerde uitstroom als het ware zelf creëert. Internationale vergelijking bevestigt dit. De SERV vindt dat voor elke BSO-leerling ernaar moet gestreefd worden dat hij of zij na 6 jaren de basisvorming heeft om als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen starten. Dit betekent dat deze BSO-leerlingen na die 6 jaren ook een diploma moeten krijgen. Aangezien het concept startkwalificatie zich echter nooit kan of mag beperken tot een loutere beroepsvoorbereiding, vraagt dit eindtermen én basiscompetenties.

Aangezien deze voorstellen voorlopig op veel weerstand stuiten in bepaalde onderwijskringen, is het aangewezen de huidige 3de jaren wel van eindtermen te voorzien.

De gehanteerde argumenten gelden uiteraard mutatis mutandis evenzeer voor basiscompetenties voor 2de en 3de jaar in 3de graad.

Tot slot acht de SERV het aangewezen dat ook voor de specialisatiejaren basiscompetenties zouden worden vastgelegd.

3.3 Vierde Graad

De SERV acht het aangewezen de vierde graad secundair onderwijs ook te voorzien van eindtermen en basiscompetenties. Gezien het beroepsvoorbereidende karakter van de vierdegraadsopleidingen zijn met name de basiscompetenties voor de vierde graad van groot belang.

De eindtermen basisvorming kunnen overeenstemmen met die van het 3^e jaar van de 3^e graad van het BSO (zie hierna)

4. ONDERWIJS SOCIALE PROMOTIE

DE SERV stelt vast dat de decretale bepaling inzake basiscompetenties en eindtermen voor het OSP niet conform zijn aan die in het voorliggend voorontwerp van decreet. Gezien de hervormingen in het OSP en het belang van het uitreiken van gelijkwaardige getuigschriften en diploma's, dringt de SERV aan op een aanpassing en een gelijktijdig invoering.

De Raad vraagt ook dat wordt werk gemaakt van een gelijkwaardige certificering van competenties verworven in VDAB- en VIZO-opleiding.

5. SAMENSTELLING COMMISSIE AD HOC (ART. 7)

Een commissie ad hoc zal advies moeten geven over de vragen tot afwijking van de eindtermen, ontwikkelingsdoelen, basiscompetenties en vakoverschrijdende thema's. In het voorontwerp van decreet staat dat de Vlaamse regering een lijst zal samenstellen van onafhankelijke deskundigen waaruit de aanvrager voor een afwijking en de Vlaamse regering elk een deskundige moeten kiezen. De lijst van deskundigen zou worden samengesteld na overleg met een gemengde commissie met vertegenwoordigers van de VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad.

De SERV stelt voor, naast de VLIR en de VLOHRA, ook de sociale partners via de SERV te betrekken bij deze gemengde commissie daar het toch kan gaan om afwijkingen van de basiscompetenties.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIE
-----ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 8 juni 2000 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming verzocht haar van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs", heeft op 6 juli 2000 het volgende advies gegeven :

STREKKING VAN HET ONTWERP

Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot vervanging, wat het secundair onderwijs betreft, van de artikelen 6, 6bis en 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijs-wetgeving.

Het ontwerp beoogt een inhoudelijke omschrijving te geven van de kwaliteitsnormen die in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs moeten zijn vervuld. Het bepaalt dat er vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen, basiscompetenties en ontwikkelingsdoelen zijn voor het gewoon voltijds en deeltijds secundair onderwijs, en ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs, en het omschrijft de procedure van totstandkoming van die kwaliteitsnormen. Voorts wordt bepaald dat de inrichtende machten lessenroosters en leerplannen vaststellen en, wat het buitengewoon secundair onderwijs betreft, een handelingsplan. De leer- en handelingsplannen houden rekening met de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties, en met het eigen pedagogisch project.

Voor scholen waarvan de inrichtende macht oordeelt dat de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of basiscompetenties onvoldoende ruimte laten voor haar eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of ermee onverzoenbaar zijn, voorziet het ontwerp in een afwijkingsprocedure.

Tot slot bevat het ontwerp wijzigings- en opheffingsbepalingen.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Luidens de memorie van toelichting sluit het ontworpen decreet zo veel mogelijk aan op andere decreten, zoals het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs.

Een nadere vergelijking tussen het ontwerp en die decreten wijst evenwel uit dat ertussen nog belangrijke verschillen bestaan.

Zo worden in het decreet volwassenenonderwijs de vakgebonden eindtermen, met uitzondering van de attitudinale eindtermen, gedefinieerd als "minimumdoelen die de cursisten gedurende het leerproces moeten bereiken" (artikel 3, 17°, tweede lid), terwijl in het ontwerp wordt bepaald dat de school de maatschappelijke opdracht heeft "de nodige inspanningen te doen" om de vakgebonden eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden met zoveel mogelijk leerlingen te bereiken (artikel 2, § 2). Zo ook luidt de definitie van het begrip "basiscompetenties" in het ontwerp niet hetzelfde als in het decreet volwassenenonderwijs. In dat laatste decreet wordt dat begrip gedefinieerd als zijnde "vaardigheden, kennis en attitudes die via een beroepsopleiding verworven worden en die op initiatief van de overheid in samenspraak met de onderwijsverstrekkers

afgeleid zijn van één of meer beroepsopleidingsprofielen" (artikel 3, 2°), terwijl dat begrip in het ontwerp wordt gedefinieerd als "doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten en attitudes waarover een leerling van het secundair onderwijs beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren" (artikel 4, § 1). Tot slot maakt het decreet volwassenenonderwijs, naast de beroepsprofielen, ook nog gewag van de beroepsopleidingsprofielen, wat niet het geval is in het ontwerp.

Ook zijn er een aantal verschillen tussen de definities van de begrippen "eindtermen" en "ontwikkelingsdoelen" in het ontwerp en in het decreet basisonderwijs.

Gelet op de doelstelling die er blijkbaar in bestaat zo veel mogelijk een uniform begrippenkader te creëren, dienen de definities of omschrijvingen die in de hoger genoemde decreten en in het ontwerp worden gebruikt, beter op elkaar te worden afgestemd. Wat betreft het decreet volwassenenonderwijs en het om advies voorgelegde ontwerp, klemmt zulks des te meer nu de diploma's in het secundair onderwijs voor sociale promotie een gelijke waarde hebben als de diploma's in het voltijds secundair onderwijs.

2. Het ligt in de bedoeling van de stellers van het ontwerp de gehele regelgeving betreffende de kwaliteitsnormen in het secundair onderwijs in één enkel "thema-decreet" op te nemen.

Bij de ontwikkeling van die kwaliteitsnormen komt, krachtens artikel 9 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie, dienst voor onderwijsontwikkeling en pedagogische begeleidingsdiensten, een belangrijke rol toe aan de dienst voor onderwijsontwikkeling. Die dienst heeft, onder meer, als opdracht het formuleren van voorstellen inzake de ontwikkelingsdoelen, eindtermen en basiscompetenties. Van die Dienst wordt evenwel geen gewag gemaakt in het om advies voorgelegde ontwerp. De stellers van het ontwerp zullen er zich, gelet op de zo-even vermelde doelstelling, over dienen te beraden of in het ontwerp niet moet worden gerefereerd aan de vermelde opdracht van die dienst.

3. Het ontwerp behoeft een grondig nazicht op wetgevingstechnisch vlak. Met name dienen de volgende regels te worden nageleefd.

3.1. Het is niet gebruikelijk de artikelen te voorzien van opschriften.

3.2. De artikelen die volgen op artikel 1 dienen te worden aangeduid als "Art. 2.", "Art. 3.", ... enzovoort.

3.3. Tussen de onderscheiden leden van een artikel dient spatie te worden gelaten en het begin van een nieuw lid dient typografisch te worden aangeduid met het laten inspringen van de eerste regel.

3.4. Een indeling in paragrafen is niet raadzaam wanneer elke paragraaf slechts uit één lid bestaat en die indeling niet tot een meer duidelijke voorstelling van het ingedeelde artikel kan leiden.

3.5. De onderdelen van een opsomming moeten worden aangegeven met "1°", "2°", "3°", enzovoort (en verder, wanneer in een onderdeel van een opsomming een verdere opsomming voorkomt met "a)", "b)", "c)", enzovoort), in plaats van met streepjes. Werken met streepjes kan immers bij latere wijzigingen tot verwarring leiden.

4. Er zou kunnen worden overwogen om het ontwerp in hoofdstukken op te delen, waarbij dan een aantal van de - talrijk voorkomende - paragrafen een afzonderlijk artikel zouden kunnen vormen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Voorafgaande opmerking

Het ontwerp dient te worden aangevuld met een indieningsbesluit en met een artikel - dat artikel 1 wordt - waarin wordt bepaald dat het decreet een gemeenschaps-aangelegenheid regelt. De thans in het ontwerp opgenomen artikelen moeten dan uiteraard worden hernoemd.

Artikel 1

1. De in artikel 1, § 1, tweede volzin, gehanteerde terminologie "onderwijs in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer of in de cultuurbeschouwing", wijkt af zowel van die van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II ("godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie" - bijvoorbeeld artikel 55, § 8), als van die van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving ("onderricht in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer, de eigen cultuur en religie of de cultuurbeschouwing" - artikel 6, § 1).

Vraag is wat dit verschil in terminologie verantwoordt. Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van artikel 5, § 4.

2. Uit de onderlinge samenhang van de paragrafen 1 en 2 van artikel 1 vloeit voort dat geen beslissing omtrent de eindtermen, de basiscompetenties en de ontwikkelingsdoelen mogelijk is wanneer het advies van de Vlaamse Onderwijsraad geen drievierde meerderheid van de stemmen heeft behaald.

Volgens de gemachtigde van de regering is zulks evenwel niet de bedoeling van de stellers van het ontwerp. De tekst van artikel 1, § 2, zal bijgevolg dienen te worden aangepast, bijvoorbeeld door te schrijven, zoals in het

thans geldende artikel 6bis van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving :

"In afwijking van het vorige lid (1), is de Vlaamse regering niet gebonden door het advies van de Vlaamse Onderwijsraad, als dit advies geen drievierde meerderheid van de uitgebrachte stemmen, onthoudingen inbegrepen, heeft gehaald".

3. Volgens artikel 1, § 3, moet de Vlaamse regering binnen een maand na hun "goedkeuring" de eindtermen, de basiscompetenties en de ontwikkelingsdoelen ter bekrachtiging voorleggen aan het Vlaams Parlement.

Deze redactie laat de vraag open of de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen reeds uitwerking hebben vóór hun bekrachtiging door het Vlaams Parlement.

In dat verband dient erop te worden gewezen dat het Arbitragehof in zijn arrest nr. 76/96 van 18 december 1996 de gelijkkluidende bepaling van artikel 6bis, § 1, derde lid, van de wet van 29 mei 1959 niet in strijd heeft bevonden met artikel 24, § 5, van de Grondwet, onder meer, omdat de decreetgever over de mogelijkheid beschikt om de ontwikkelingsdoelen en eindtermen te wijzigen en de inwerkingtreding ervan vast te stellen. Conform de leer van dat arrest lijken de eindtermen, de basiscompetenties en de ontwikkelingsdoelen slechts te kunnen worden opgelegd vanaf hun

(1) Artikel 1 behoeft immers niet in paragrafen te worden onderverdeeld.

bekrachtiging bij decreet. Het verdient dan ook aanbeveling zulks uitdrukkelijk in het ontwerp te bepalen.

Artikel 2

1. Conform de algemene opmerking 3.3. moet in artikel 2, § 1, er typografisch duidelijker blijk van worden gegeven dat de zin "De eindtermen worden vastgelegd per onderwijsvorm en per graad", een afzonderlijk lid vormt.

2. Men schrijve in artikel 2, § 1, derde lid, "in het vorige lid" in plaats van "in lid 2" en "twee" in plaats van "2".

3. Luidens artikel 2, § 2, heeft elke school "de maatschappelijke opdracht de nodige inspanningen te doen om de vakgebonden eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden met zo veel mogelijk leerlingen te bereiken", terwijl de vakgebonden eintermen met betrekking tot attitudes door elke school "bij de leerlingen (dienen) te worden nagestreefd". Vraag is of, mede gelet op het streven van de stellers van het ontwerp naar regelduidelijkheid, het onderscheid tussen de twee genoemde eindtermen nog wel nodig is nu van de scholen zowel in het ene als in het andere geval slechts een inspanningsverbintenis wordt geëist.

4. Het gebruik van afkortingen in een normatieve tekst dient zoveel mogelijk te worden vermeden. Men schrijve derhalve in artikel 2, § 2, "met betrekking tot" in plaats van "m.b.t.".

Artikel 3

De tweede volzin van artikel 3, § 2, wordt beter in een afzonderlijk lid ondergebracht.

Artikel 4

1. Volgens de gemachtigde van de regering is de bij artikel 4, § 3, omschreven rol van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bij het opstellen van de basiscompetenties die worden ontwikkeld uit de beroepsprofielen, complementair en doet de tussenkomst van die Raad bijgevolg geen afbreuk aan de normale procedurestappen die moeten worden gevolgd bij het opstellen van de basiscompetenties. Artikel 4 dient in die zin te worden verduidelijkt.

2. Men schrijve in artikel 4, § 3, "zes maanden" in plaats van "6 maanden" en in artikel 4, § 4, "binnen de in § 3 bepaalde termijn" in plaats van "binnen de voorziene termijn".

Artikel 5

1. Er dient in artikel 5, § 2, te worden verduidelijkt door wie het in die bepaling bedoelde handelingsplan wordt opgemaakt.

2. Onverminderd opmerking 1 bij artikel 1, kan artikel 5, § 4, beter als volgt worden geredigeerd :

"De Vlaamse regering keurt de leerplannen goed met het oog op het waarborgen van het studiepeil volgens de vooraf door haar bepaalde criteria. Deze goedkeuring is niet vereist voor de leerplannen voor het onderwijs in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer, of de cultuurbeschouwing".

Bij dit tekstvoorstel wordt ervan uitgegaan dat de criteria vooraf en algemeen worden bepaald. De verwijzing "volgens de criteria die zij bepaalt" geeft immers de indruk dat het gaat om ad hoc criteria of discretionaire criteria. Dit zou evenwel moeilijk verenigbaar zijn met het gelijkheidsbeginsel en de materiële motiveringsplicht. De vraag rijst ook wat de bedoelde criteria zullen inhouden en of de decreetgever, om te voldoen aan het in artikel 24, § 5, van de Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel, daaromtrent geen aanwijzing moet geven.

3. Men schrijve "... keurt de Vlaamse regering de leerplannen goed ..." in plaats van "... moet de Vlaamse regering de leerplannen goedkeuren ...". In de wetgevingstechniek worden immers geen woorden als "moeten" of "dienen te" gebruikt, aangezien de verplichting al besloten ligt in de regelgeving als zodanig.

Artikel 6

1. De eerste en tweede volzin van artikel 6, § 1, kunnen worden samengevoegd tot één enkele volzin, luidend : "Wanneer een inrichtende macht oordeelt dat de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en/of de basiscompetenties onvoldoende ruimte laten voor haar eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of ermee onverzoenbaar zijn, dient zij bij de Vlaamse regering een aanvraag tot afwijking in".

2. Een opsomming mag niet worden onderbroken door tussenzinnen. De na artikel 6, § 2, 2°, eerste lid, opgenomen volzinnen moeten derhalve, mits een aangepaste redactie, na de opsomming worden ingevoegd.

3. Er dient, meer concreet dan in artikel 6, § 2, derde lid, het geval is, te worden bepaald hoe de in § 2, tweede lid, bedoelde commissie "ad hoc" is samengesteld.

4. Men schrijve in artikel 6, § 3, tweede lid, "binnen een termijn van zes maanden" in plaats van "binnen de zes maand".

Artikel 7

1. Men redigere artikel 7 als volgt :

"In artikel 5, § 1, 2°, eerste streepje, van het decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie, de dienst voor onderwijsontwikkeling en de pedagogische begeleidingsdiensten, vervangen bij het decreet van 24 juli 1996, worden tussen de woorden "vakgebonden eindtermen" en de woorden "en ontwikkelingsdoelen" de zinsnede ", basiscompetenties" ingevoegd".

2. De stellers van het ontwerp zullen dienen na te gaan of nog geen andere wetten of decreten zullen moeten worden aangepast gelet op de vervanging, wat het secundair onderwijs betreft, van de artikelen 6, 6bis en 6ter van de wet van 29 mei 1959 door het ontworpen decreet. Dit is alvast het geval voor de artikelen 60, § 3, 84septies, § 2, en 156, § 1, van het decreet van 31 juli 1990.

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van artikel 8.

Artikel 8

In de inleidende zin van artikel 8 van het ontwerp moeten de wijzigende teksten van artikel 6quater van de wet van 29 mei 1959 worden vermeld.

Tevens dient de inleiding in paragrafen te worden vervangen door een puntsgewijze indeling (1°, 2°, ...).

Artikel 9

1. Artikel 9 heft de artikelen 6, 6bis en 6ter van de wet van 29 mei 1959 op, voor wat het secundair onderwijs betreft.

Die opheffing zal evenwel niet blijken uit de tekst van die artikelen, wat de duidelijkheid, en bijgevolg de rechtszekerheid, niet ten goede komt. Hetzelfde geldt overigens met betrekking tot het basisonderwijs, waarvoor die artikelen zijn opgeheven bij het decreet basisonderwijs.

In plaats van de artikelen 6, 6bis en 6ter van de wet van 29 mei 1959, voor wat het basisonderwijs en het secundair onderwijs betreft, op te heffen, zou het aanbeveling verdienen het toepassingsgebied van die artikelen in de wet van 29 mei 1959 zelf in te perken.

2. Mocht niet worden ingegaan op de opmerking sub 1, dan dient artikel 9 in ieder geval als volgt te worden geredigeerd :

"In de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving worden de volgende artikelen, voor wat het secundair onderwijs betreft, opgeheven :

- 1° artikel 6, vervangen bij het decreet van 24 juli 1996;
- 2° artikel 6bis, ingevoegd bij het decreet van 24 juli 1996 en gewijzigd bij het decreet van 15 juli 1997;
- 3° artikel 6ter, ingevoegd bij het decreet van 15 juli 1997".

Artikel 11

Luidens artikel 56 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn de decreten verbindend de tiende dag na die van hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, tenzij zij een andere termijn bepalen.

Artikel 11 is gelet op deze regel overbodig en dient derhalve te worden geschrapt.

L.30.275/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	A. BEIRLAEN,	kamervoorzitter,
	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. SMETS,	staatsraad,
	G. SCHRANS,	assessoren van de
	A. SPRUYT,	afdeling wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. PAS, auditeur.
De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht
door Mevr. M. STERCK, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

A. BEIRLAEN

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

De Vlaamse regering bepaalt op eensluidend advies van de Vlaamse Onderwijsraad de eindtermen, de basiscompetenties, de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en voor het gewoon deeltijds secundair onderwijs en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs. Voor het onderwijs in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer of in de cultuurbeschouwing worden geen eindtermen of ontwikkelingsdoelen bepaald.

In afwijking van het vorige lid is de Vlaamse regering niet gebonden door het advies van de Vlaamse Onderwijsraad, als dit advies geen drievierde meerderheid van de uitgebrachte stemmen, onthoudingen inbegrepen, heeft gehaald.

Binnen één maand na de goedkeuring door de Vlaamse regering worden de eindtermen, de basiscompetenties en de ontwikkelingsdoelen ter bekrachtiging voorgelegd aan het Vlaams parlement. De eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties hebben uitwerking vanaf de datum die het decreet aangeeft.

Artikel 3

§ 1. De eindtermen zijn minimumdoelen die de overheid noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie. Met minimumdoelen wordt bedoeld : een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, bestemd voor die leerlingenpopulatie.

De eindtermen worden vastgelegd per onderwijsvorm en per graad.

In afwijking met hetgeen bepaald is in het vorige lid worden in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs afzonderlijk eindtermen vastgelegd voor de eerste twee jaren enerzijds en voor het derde jaar anderzijds.

Eindtermen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.

§ 2. Er worden vakgebonden eindtermen vastgelegd voor de basisvorming, zoals bepaald in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd.

De vakgebonden eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden moeten door de leerlingen worden bereikt. Het bereiken van de eindtermen zal worden afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie.

De vakgebonden eindtermen met betrekking tot attitudes dienen door elke school bij de leerlingen te worden nagestreefd.

§ 3. Vakoverschrijdende eindtermen zijn minimumdoelen die niet specifiek behoren tot een vakgebied, maar onder meer door middel van meerdere vakken of onderwijsprojecten worden nagestreefd. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht de vakoverschrijdende eindtermen bij de leerlingen na te streven.

Artikel 4

§ 1. Ontwikkelingsdoelen voor het gewoon secundair onderwijs zijn minimumdoelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie en die de school bij haar leerlingen moet nastreven.

Ontwikkelingsdoelen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.

§ 2. Vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen behoren niet tot een specifiek vakgebied, maar kunnen door middel van meerdere vakken of door onderwijsprojecten worden gerealiseerd. Er worden vakgebonden ontwikkelingsdoelen vastgelegd voor de basisvorming in het eerste leerjaar B, en in het beroepsvoorbereidend leerjaar, zoals bepaald in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd.

§ 3. Ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs zijn doelen op het vlak van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor zoveel mogelijk leerlingen van de leerlingenpopulatie. In samenspraak met het centrum voor leerlingenbegeleiding en zo mogelijk in overleg met de ouders en eventueel andere betrokkenen, kiest de klassenraad de ontwikkelingsdoelen die aan individuele leerlingen of groepen worden aangeboden en uitdrukkelijk nagestreefd.

Ontwikkelingsdoelen worden bepaald per opleidingsvorm en/of type.

Voor bepaalde types en opleidingsvormen kan de klassenraad de eindtermen en/of ontwikkelingsdoelen en/of basiscompetenties van het overeenstemmende niveau van het gewoon secundair onderwijs, van andere types van het buitengewoon secundair onderwijs, of van het gewoon of buitengewoon basisonderwijs overnemen als ontwikkelingsdoelen.

De klassenraad heeft de bevoegdheid om desgevallend de gelijkwaardigheid van prestaties met het gewoon secundair onderwijs te beoordelen.

Artikel 5

§ 1. Basiscompetenties zijn doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten en attitudes waarover een leerling van het secundair onderwijs beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren.

De basiscompetenties worden verworven door middel van het specifieke gedeelte van een opleiding. Het specifiek gedeelte van de opleiding wordt gedefinieerd als het gedeelte dat niet behoort tot de basisvorming of tot het complementaire gedeel-

te, zoals gedefinieerd in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd.

§ 2. Onverminderd hetgeen bepaald is in artikel 2, kunnen de basiscompetenties worden ontwikkeld uit beroepsprofielen. Die profielen zijn een conceptueel kader waarin is opgenomen een geordende opsomming van taken die door de ervaren beroepsbeoefenaar worden uitgevoerd en van de kwaliteitsnormen en beroepsvereisten die daarvoor gelden.

§ 3. De beroepsprofielen bedoeld in § 2 worden opgesteld door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen kan die profielen op eigen initiatief maken of nadat de Vlaamse regering heeft meegedeeld voor welke opleidingen basiscompetenties zullen worden gemaakt. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen beschikt voor het meedelen van profielen over een termijn die door de Vlaamse regering wordt meegedeeld en die niet korter is dan zes maanden.

§ 4. Indien de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen geen of niet binnen de in § 3 bepaalde termijn beroepsprofielen heeft meegedeeld aan de Vlaamse regering, kan de regering de basiscompetenties ontwikkelen op voorstel van de administratie.

Artikel 6

§ 1. Met de inachtneming van het door of krachtens het decreet bepaalde minimumlessenrooster en met inachtneming van de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties, beschikt elke inrichtende macht voor elk van haar instellingen over de vrijheid de lessenroosters en de leerplannen vast te stellen en kiest zij vrij haar pedagogische methodes.

§ 2. Met inachtneming van de ontwikkelingsdoelen wordt in het buitengewoon onderwijs voor één of meer leerlingen samen op basis van zijn (hun) voedings- en onderwijsbehoeften, een handelingsplan opgesteld. Dit plan bevat voor een bepaalde periode de pedagogisch-didactische planning voor bedoelde leerling(en) en legt onder meer de keuze aan ontwikkelingsdoelen vast, die de klassenraad in opdracht van de inrichtende macht voor hem (hen) wil nastreven.

Het handelingsplan geeft in voorkomend geval weer hoe het multidisciplinair teamwerk wordt gepland en hoe de sociale, psychologische, orthopedagogische, medische en paramedische hulpverlening in het opvoedings- en onderwijsaanbod wordt geïntegreerd.

In voorkomend geval kunnen bepaalde eindtermen, ontwikkelingsdoelen, of basiscompetenties van het gewoon secundair onderwijs, van andere types van het buitengewoon secundair onderwijs of van het gewoon of buitengewoon basisonderwijs door een beslissing van de klassenraad in een handelingsplan worden opgenomen.

Het handelingsplan wordt opgemaakt door de klassenraad, in samenspraak met het centrum voor leerlingenbegeleiding en indien mogelijk met diegene die het ouderlijk gezag over de betrokken leerling uitoefent.

§ 3. De leerplannen en handelingsplannen bevatten op herkenbare wijze :

- de vakgebonden eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties, voorzover ze bepaald zijn ;
- doelen vanuit het eigen opvoedingsproject van de inrichtende macht.

Het leerplan of handelingsplan moet voldoende ruimte laten voor de inbreng van scholen, leraren, lerarenteams en leerlingen.

§ 4. Met het oog op het waarborgen van het studiepeil keurt de Vlaamse regering de leerplannen goed, volgens de vooraf door haar bepaalde criteria. Deze verplichting geldt niet voor het onderrecht in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer, of de cultuurbeschouwing.

Artikel 7

§ 1. Wanneer een inrichtende macht oordeelt dat de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en/of de basiscompetenties onvoldoende ruimte laten voor haar eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of ermee onverzoenbaar zijn, dient zij bij de Vlaamse regering een aanvraag tot afwijking in. Deze aanvraag is slechts ontvankelijk indien precies wordt aangegeven waarom ontwikkelingsdoelen, eindtermen en/of basiscompetenties voor haar eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen

onvoldoende ruimte laten, en/of waarom ze ermee onverzoenbaar zijn ; de inrichtende macht stelt in dezelfde aanvraag vervangende ontwikkelingsdoelen, eindtermen en/of basiscompetenties voor.

§ 2. De Vlaamse regering beoordeelt of de aanvraag ontvankelijk is en beslist, in voorkomend geval, of de vervangende eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of basiscompetenties in hun geheel gelijkwaardig zijn met die welke conform dit decreet werden vastgelegd en toelaten gelijkwaardige studiebewijzen en diploma's af te leveren.

De gelijkwaardigheid wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria :

1° het respect voor de fundamentele rechten en vrijheden ;

2° de vereiste inhoud :

Het onderwijsaanbod in de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs, voor het eerste leerjaar B en het beroepsvoorbereidend leerjaar, en het onderwijsaanbod in de eindtermen en basiscompetenties voor het gewoon secundair onderwijs omvat minstens inhouden voor de overeenstemmende vakken en attitudes.

Deze inhouden moeten enkel in hun geheel evenwaardig zijn met de inhouden waarvoor conform dit decreet eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of basiscompetenties werden vastgelegd ;

3° de vervangende ontwikkelingsdoelen, eindtermen en basiscompetenties zijn geformuleerd in termen van wat van leerlingen verwacht kan worden ;

4° de vervangende ontwikkelingsdoelen en eindtermen slaan op kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes ;

5° de vervangende basiscompetenties slaan op, vaardigheden, specifieke kennis, inzichten en attitudes die de leerlingen moeten toelaten vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren ;

6° de vervangende eindtermen, ontwikkelingsdoelen, en basiscompetenties zijn zo geformuleerd dat, nagegaan kan worden in welke mate de leerlingen deze verwerven of de scholen deze nastreven bij de leerlingen ;

7° aangegeven wordt welke eindtermen vakgebonden, vakoverschrijdend of attitudinaal zijn.

De Vlaamse regering wint voor de beoordeling van de ontvankelijkheid en van de gelijkwaardigheid, het gemotiveerd advies in van de onderwijsinspectie en van een commissie van deskundigen.

Voor de samenstelling van deze laatste commissie stelt de Vlaamse regering een lijst op van onafhankelijke deskundigen. Deze lijst geldt voor een periode van vier jaar. Indien de afwijkingsaanvraag betrekking heeft op basiscompetenties waarvoor de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen profielen heeft ingediend, zal de Vlaamse regering de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen vragen een lid aan te duiden om deel uit te maken van de in het vorige lid bedoelde commissie van deskundigen.

De Vlaamse regering bepaalt de verdere regels van deze procedure, met dien verstande dat de aanvrager gehoord wordt.

§ 3. De inrichtende macht dient uiterlijk op 1 september van het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar waarin de ontwikkelingsdoelen, eindtermen en basiscompetenties zullen gelden, een afwijkingsaanvraag in. De Vlaamse regering beslist uiterlijk op 31 december van het voorafgaande schooljaar over de aanvraag.

De Vlaamse regering legt dit besluit binnen een termijn van zes maanden ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt, houdt het op rechtskracht te hebben.

§ 4. In afwijking op wat bepaald is in § 3, kan de inrichtende macht een afwijkingsaanvraag indienen binnen een termijn van 1 maand na de publicatie van een bekrachtigingsdecreet, indien deze publicatie gebeurt na 1 september van het schooljaar voorafgaand aan de inwerkingtreding.

In de gevallen, bedoeld in het vorige lid, is de inrichtende macht gebonden door de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties vanaf 1 september volgend op de publicatie van het decreet dat de gelijkwaardige eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties erkent of op de beslissing van de Vlaamse regering dat de afwijkingsaanvraag afwijkt.

Artikel 8

In artikel 5, § 1, 2°, eerste streepje van het decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie, de dienst voor onderwijsontwikkeling en de pedagogische begeleidingsdiensten, vervangen bij het decreet van 24 juli 1996, wordt tussen de woorden "vakgebonden eindtermen" en de woorden "en ontwikkelingsdoelen", de zinsnede ", basiscompetenties" ingevoegd.

Artikel 9

In artikel 6quater van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd bij de decreten van 24 juli 1996, 15 juli 1997 en 1 december 1998, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° In het eerste lid wordt de zinsnede "artikel 6, 6bis, 6ter en 24, § 2, 1°, 2°, 3°, 4°, 6°, 7°, 8°, 9° en 10°" vervangen door "het decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties en artikel 24, § 2, 1°, 2°, 3°, 4°, 6°, 7°, 8°, 9° en 10°" ;

2° In het vierde lid wordt :

- tussen de woorden "ontwikkelingsdoelen" en "slechts" de zinsnede "of de basiscompetenties" gevoegd ;
- de zinsnede "voornoemde eindtermen of ontwikkelingsdoelen" vervangen door de zinsnede "voornoemde eindtermen, ontwikkelingsdoelen, of basiscompetenties".

Artikel 10

In de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving worden de volgende artikelen, voor wat het secundair onderwijs betreft, opgeheven :

1° artikel 6, vervangen bij het decreet van 24 juli 1996 ;

2° artikel 6bis, ingevoegd bij het decreet van 24 juli 1996 en gewijzigd bij het decreet van 15 juli 1997 ;

3° artikel 6ter, ingevoegd bij het decreet van 15 juli 1997.

Artikel 11

De eindtermen en ontwikkelingsdoelen die van kracht zijn op het ogenblik van inwerkingtreding van dit decreet blijven na de inwerkingtreding van kracht.

Brussel, 15 december 2000.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN
